

ELA.T-76.1.10680

A-467

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklik Ehituskomitee

KULTUURIMÄLESTISTE

RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT

Objekt: Põltsamaa loss

Sifr. nr.: II-80093

Tellija: ENSV MN Ehituskomitee Vabariiklik Arhitektuuri-
mälestiste Kaitse Inspeksioon

Teostaja: _____

Põltsamaa lossi vara loend

Kõide II

Direktor _____

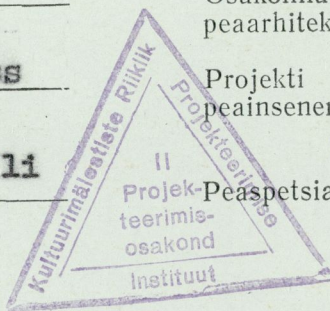
Peainsener [Signature] H. Toss

Osakonna juhataja [Signature] J. Va li

Osakonna peaarhitekt _____

Projekti peainsener [Signature] J. Hiimets

Peaspetsialist [Signature] K. Kaplinski

Tallinn 1980

INVENTARIUM DES SCHLOSSES OBERPAHLEN
Gestellet Daselbst d/en/ 28. Septemb/ris/
Anno 1682

PÕLTSAMAA LOSSI VARALOEND

Kokku pandud sealsamas 28. septembril,
aastal 1682

II

Tõlge

K. Kaplsinski

Tallinn, 1980

Põltsamaa lossi varaloend

Kokku pandud sealsamas 28. septembril,
aastal 1682

1/

/1/ Lossisilla ees siinpool kraavi on kolm vana // hispaania väravatõket¹, kaks paremat ja üks pahemat kätt, // tõk-kepuu on täitsa ära laastatud, lebab maapinnal // ja ei ole tal üldse mingit raudsepiist, sild on tahatud // palkidest ja tal on kuni eesväravani mõlemal kül=//jel vanad halvad käsi-
puud ./ Silla keskel teineteise kõrval on kaks // tõstesilla, pahemat kätt on suur, tei=//ne väike, suurel tõstesillal on kaks tõstepalki, // kummalgi tõstepalgil kaks suurt ja ots-tes üks väike // raudvõru, suurel ristpalgil on kummaski otsas üks raudvõru ja üks suur raudtapp ning // üle kummagi tapi kaks raudplaati. Väikesel // tõstesillal on üks tõstepalk, millel on kaks suurt ja üks // väike raudvõru ./ Väikesel rullplokil on kum=//maski otsas üks raudrõngas, kummaski otsas üks raud=//tapp ja üle tappide kaks raudvitsa. Ketid, // mis seal kunagi on olnud, on ära. //

/2/ Otse Saekoja² värava ees silla lõpus on // üks ristpalk, mille kummaski otsas on raudvõru // ja üks tugev raudtapp. Saekoja // väraval on kaks tiiba. Parempoolsel tiival // on kolm, vasakpoolsel kaks raudvõru, kramp, // mis käib üle põikpuu, on ära tõmmatud. //

/3/ Edasi sisse minna on kahe poolega värav, // raudnaeltega kahekorsetest plankudest kokku // löödud, tiival paremat kätt on kannal-posti // juures kaks raudvõru ja üleval üks tornihaak ning // raudtapp, kannal-posti // keskel on põikpuu kinnipanemiseks tugev // kramp, selle küljes // suur ripplukk³ ühes tema võtmega, vasakul tiival // on kannal-posti / juures samuti kaks raudvõru, torni // haak ja tapp, / tiiva / keskele on kinnitatud ristpuu // raudklambriga / ./ /Vahemaa/ Saekoja väravast kuni müürini on mõlemalt poolt palkidest üles raiutud // ja ülalt laudadega kaetud. //

/4/ Väravate vahel paremat kätt on neli hea viimistlusega // tule/-tõrje/konksu ühes haarade ja kogu juurdekuuluva raudsepisega, vasakul // kätt on halb trepp üles puust kant // si minna, ülal kantsis on kaks rauast // suurtiikki ühes nende juurde kuuluvate lafettidega, see kants on laudadega kaetud. //

2/

/5/ Väravakaare ees ripub langevõre, kõik // selle/ pulgad // on rautatud raudplekiga, vaid ühel // on kahe // külünra pikkuselt plekk ära tõmmatud, langevõre ripub

alt kolme keti küljes, mis keskel jooksevad // kõkku ühte rōngasse, rōngast välja läheb ainult üks kett, // mis ülal läbi müüri ulatuva puust käigu kaudu on kolm korda vōlli ümber // kinnitatud, vōllil on kaks raudrōngast. Langevōre küljel on // müüri sees viis tugevat raudhaaki, seespool on // esimese vārava ees /teine vārav/, // /sellel/ on kaks tiiba, parempoolsel // on kaks tugevat hinge ja tugevad haagid müüri // sees, vārava keskel on jalgvārav kahe/ tugeva hinge, ühe raudriivi ja sulusega⁴, risti üle selle tiiva on ristlatt, mis pikuti // /on vārava külge kinnitatud/ raudvāra ja kahe raud=//vōruga, vasakul tiival on ka kaks tugevat hinge, neli tugevat haaki müüri sees ja // kramp ristpuu kinnipanemiseks, // ühes ripp-lukuga, mis siiki on ilma vōtmeta, see vä=//rav on ka kahekordsetest plankudest raudnaeltega ko=//ku löödud. //

/6/ Edasi vōlvikaare lõpus, ~~enem~~ kui lossi-aeda tullakse, on neljas paksudest plankudest// kahetiibne vārav, tiival paremat kätt on kaks tugevat // hinge ja kaks raudhaaki seinas, tiiva keskel // jalgvārav, sellel kaks hinge, üks raudriiv ja sulus /,/ samuti on ka üle selle// tiiva ristpuu /, mis on / kinnitatud nelja raudklambri ja // kolmpool künärt pika raudvarva abil, lati otsas on tugev rauast aas, mille läbi // vasaku /vārava-/tiiva saab seestpoolt sulgeda, vasakul tiival // on kaks tugevat hinge ja müüri sees kaks raudhaaki. //

/7/ Üle lossiaia minnakse läbi kahe poolega värava /konvendihoonesse, värav on punaseks värvitud // halva värvi-
ga, paremal tiival on kaks hinge // /, / keskel väike jaäg-
värav kahe hingega // /, / ühe tugeva krambi ja lingiga, ülal
on kramp // ristpuu kinnipanemiseks, vasakul tiival on //
kaks hinge, värava juurest läheb võlvikaare ält // /konvendi-/
hoonesse, paremat kätt alumisel korrusel on võlvitud kelder,
sellel ees üks kahe // hinge, pakkluku⁵ võtme ja raudsulusega. //

3/

/8/ Keldri juurest läheb võlvitu ^{d kaitse} /kääku, // mis ringi
ümber korruse ^{resp. konvendihoones} toetub suurtele müüritud piilaritele, // nurga
sees on köök, sellel üks // kahe hinge // ja / riknenud pakk-
lukuga, selle ukse keskel // /on/ väike valguseava, sellel
väike ukseke // kahe hingega, seespool on suur tulelõõr⁶,
mis // üsna ülevalt üle kõigi ruumide ja ketuse on välja müüri-
tud, // mille all on pikk lahtine kolle, edasi kaks // valgus-
ava, millel ei ole aknaid ees, vaid ainult lahikäivad akna-//
luugid, aknalaukidel on kaheksa // hinge, köögi kõrval on
kamber, sellel // üks kahe hinge, lingi ja krambi // ning
raudsulusega, seespool on vana // kõlbmatu telliskividest
müüritud ahi, // valgustava täiesti puruks pekstud aknaga,
väljaspool // akna ees on sisse müüritud trellid. //

/9/ Edasi /tuleb/ konvendi-/hoones eespool nimetatud
käigu all // köögi kõrval kelder, millel /on/ üks kahe
hingega, // pakkluku, võtme ja raudsulusega, sellest // keld-
rist läheb teise võlvitud //

keldrisse, millel ei ole üldse ust. //

/10/ Väljaspool on konvendihoone siseõues selle keldri kõrval püssi-//rohukelder, sellel /on/ kaks ust, esimesel uk- sel on // kaks hinge /,/ pakklukk ja võti, tagumisel // on ka kaks hinge, pakklukk ja võti, // kramp ja ripplukk. //

/11/ Püssirohukeldri kõrval on neljas kelder, trepi juu- res, // mis viib teise keldrisse, // see on üsna kitsas, kuid siiski võlvitud, ees uks // kahe hinge, pakkluku, võtme ja raudsulusega, //

/12/ /konvendi/hoones, väravast tulles pahemat kätt on teenrite kam-//ber, sellel /on/ uks kahe hinge, karpluka⁷, võtme ja raudsulusega, seespool // on telliskivist müüritud ahi, valgusava // nelja aknaraamiga, millel 15 ruutu on puruks. //

/13/ Paremat kätt sellest kambrist läheb moonakambrisse /resp. sahvrisse/, sellel /on/ uks kahe hingega karpluka ja võtmeaga, seespool on valgusava // nelja aknaraami tarvis, vaid ainult kaks aknaraami on alles, ühel puudub kaheksa ruutu, aken- de ees on raudtrellid. //

4/

/14/ Nendest kambritest ülemistesse ruumidesse viib halb trepp, kambrist järgnisse keldrisse /-/ halb uks kahe hinge // /ja/ ühe krambiga. Edasi vasakut kätt /konvendi/hoonest esi- messe keldrisse minna /on/ uks kahe hinge /,/ //

plokkluku ja raudsukusega, sellest // keldrist teise keldrisse minna /on/üks/ kahe hinge /ja/ raudsulusega, vasakut kätt on üks kahe hinge, krambi ja lingiga ülemistesse // ruumidesse minna. Väljapool /konvendi-/hoones on nende keldrite jaoks üks valgusava kahe aknaraamiga, millel kümme ruutu puudub, akende ees on kaks poolikat luuki, kummalgi on kaks hinge. //

/15/ Nende akende ligil on keldriuks kahe hinge, // pakkuku ja krambiga. Keldris on üks üks paremat, teine paremat kätt, // ühes paremat kätt on kaks hinge ja üks kramp, // vasakut kätt on üks kahe hinge, pakk-//luku ja raudsulusega, sellest viiendasse keldrisse sisse minna on üks kahe hingega, // viiendast keldrist jällegi välja ja konvendihoonesse // minna on üks kahe hinge, riknenud // pakkuku ja krambiga, need viis keldrit // asuvad ^{kõrv}üksühe kõrval.

/16/ Alumiselt korruselt üles teisele minna // on paneelitud kahepooliga üks, kummalgi tiival // on kaks tugevat hinge, ühel tiival hea karplukk, aga ilma võtmeta, ukse tagant viib üles hea trepp, millel on // 21 astet, üleval vasakut kätt esikus on üks // valgusava, kuid ilma aknaraamita. //

/17/ Trepi vastas vasakut kätt läheb // ruumi, millel on üks kahe hinge /ja/ raudsulusega, seespool on veel üks üks, millel on // kaks

hinge, karplukk võtmega, link lingirauaga⁸, kaks sulustraud⁴ /./
// seespool on kaks valgusava, igas avas neli aknaraami, //
millel kaheksa ruutu on puruks löödud, hea kamin,⁹ mis eest-
poolt toetub ühele raudtalvale, kaminas // on osavalt meister-
datud pelt ühes siibriga. //

5/

/18/ Esikust läheb teise // korruse käiku, see käik kul-
geb ümber korruse ja on alt heade laudadega kinnitatud müüri-
tud piilarite külge. //

/19/ Vasakut kätt läheb saali, millel on paneelitud tam-
meuks kahe hinge, karpluku /./ // lingi ja lingiraua /ning/
kahe raudsulusega, // seespool vasakut kätt on üks eespool-
nimetatud ruumi minna, sellel kaks hinge, link // lingirauaga,
kaks raudsulust /./ // Selle ukse kõrval // on hea kamin, mis eest-
poolt toetub ühele raudtalvale, kaminas on hea pelt ja sii-
ber. //

/20/ Paremast ja pahemat kätt sealis on kuus valgusava, igas //
avas neli aknaraami, millel 26 ruutu puudub, // saali otsas
kiriku pool /on/ must ahi, // ees lingiga rauduks, ukse // kõr-
valt puudub üks kahel /./ Ahju vastas on üks jälle välja
käike
ümber käiku minna, sellel on kaks // hinge, karplukk ja kaks
raudsulust /./ // Ahju kõrval on üks nurgakambrisse // minna,
sellel on kaks hinge /ja/ karplukk, //

/21/ kaks raudsulust ja üks väike haak, ruu=// mis on kaks
valgusava, igas avas neli aknaraami, mil=//

lel 19 ruutu puudub, hea kamin // peldi ja siibriga, eesotsas on raudtalb, mil=//lele kamin toetub. //

/22/ Siit ruumist pääseb esimesse ruumi lääneküljel, // sellel /ruumil/ on üks kahe hinge /ja/ raudriiviga, seespool on kaks valgusava kaheksa aknaraamiga, // millel 16 ruutu puudub, paremat kätt on üks, // kust pääseb välja kaitsekäiku, /uksel on, kaks hinge, karp=//lukk, link ja raudsulus, // kamin peldi ja siibriga, seespool on // raudtalb. //

/23/ S^ullest kambrist läheb väikesesse kööki, // millel on paneelitud üks kahe tiivaga, kummalgi tii=//val on kaks hinge ja ühel tiival kramp, // köögis on paremat kätt valgusava nelja // aknaraamiga, kus puudub kuus ruutu, paremat kätt on lahtine kelle jämedalt müüritud tulelööri all, mis eestpoolt toetub pikale raudtalvale // /ning/ rõht- ja püstlatile, veel on // 6/

selle tulelööri all väike kipsetusahi, üleval tule=//lööris on pelt ja siiber, edasi on köögil laudadest vahesein, sellel kaks ümmargust akent, // üks kahe hinge, lingi ja krambiga.// // Köögist läheb esikusse, millel on // kaks valgusava kaheksa aknaraamiga, aga kus kümme ruu=//tu puudub, paremat kätt läheb käiku, //

/24/ uksel on kaks hinge, link ja raud=//sulus, ukse kõrval vasakut kätt käigus // on üks

üles kolmandale korrusele minna /,/ // sellel on ainult kaks hinge, trepp on ka // halb. //

/25/ Siit esikust läheb esimesse ruumi põhja=^{//}küljel, sellel on kahepoollega üks nelja hinge, karp^{//}luku ja võtme /ja/ kahe raudriiviga /,/ seespool on kaks // valgusava kaheksa aknaraamiga, millel puudub viis ruutu, // hea kamin, sellel raudtalb ja // pelt siibriga, sellest ruumist^{//} läheb alla eespoolnimetatud moonakambrisse /,/ // millel on üks kahe hinge, krambi ja sulusega, ukse taga, enne kui keldrisse minna, on vasakut kätt väike valguseava ühe // aknaraamiga, millel puudub kaks ruutu. //

/26/ Edasi läheb samal küljel teise ruumi, sellel^{/04/} // kaks kahekordset ust, igal uksele on neli hin=^{//}ge, kaks // raudriivi ja karp^{//}lukk /,/ seespool // on kaks valguseava kahe aknaga, millel puudub kaheksa ruutu, sellest ruumist kolmandasse minna // / - / kahepoollega üks nelja hinge,^{//} karp^{//}luku ja kahe raudriiviga. //

/27/ Kolmandas ruumis on kolm valgus^{//}ava 12 aknaraamiga /,/ // millel puudub 21 ruutu, kamin, samuti peldi, siibri ja raudtalvaga varustatud, // sellest ruumist viib välj^{kaiku} (kaiku) kahe=^{//} poollega üks, nelja hinge, karp=^{//}luku ja kahe riiviga. //

/28/ Sellest ruumist neljandasse minna on kahe-

poolega üks nelja hinge, karpluku // ja kahe raudriiviga, seespool on üks // valgustava nelja aknagaamiga, millel puudub kolm ruutu. //

/29/ Sellest ruumist läheb esimesse kambrisse // põhjaküljel kahepoolega üks /, / //

7/

/millel on / neli hinge ja üks kramp /, / kambris on valgustava neljakraamiga, millel 14 ruutu puudub, // telliskivistest müüritud ahi, üleval on // harilik pelt, keskel väike ümmargune rauast // kork, mille kaudu soe ruumi lastakse //, ahju kõrval on kamin paldi // /ja/ siibid ning talvaga. Sellest kambrist on kahe-//poolega üks käiku minna, sellel neli hinge /, / // kaks riivi, karplukk, mis aga // ei ole valmis, ja on ilma võtmeta. //

/30/ Belmisest esikust läheb üles // kolmandale korrusele head treppi mööda, mille ees // vasakut kätt on 16 trepitatud piilarit, trepp on 30 // astet kõrge, ülal ruumide ees on lõpuleviidud // esik, ühes lae- ja põrandakonstruksioonidega, valgustava aga, mis jääb vasakule, on kinni müüritud, trepi vastas on // ukseava valmis piitadega, aga ilma ukseta, selle ukse kaudu läheb poollolevasse saali, millel ei ole ei lae ega põrandakonstruksioone, mis ainult ümmarguste palkidega // on alt kaetud /, / See saal on lõunaküljel /, / Valgustavad samal küljel on kinni müüritud, põhja

küljel aga hoopis avatud, ainult piidad on kohal, //sellest saalist käiku minna on paremat kätt// kaks ukseava, aga ilma uste ta, käik kulgeb väljastpoolt //ümber kõigi ruumide, kuid ei ole aga // veel valmis. //

/31/ Saali otsas on kamber, aga täitsa pooleli. // Lääneküljel on kaks ruumi päris lõpetamata, vaid // valgusavades on aknapiidad, nendest mõlemast ruumist läheb kaks ust käiku, kuid neil on ainult // uksepiidad. //

/32/ Põhjaküljel on kaks pooleli olevat ruumi, ainult nende // valgusavades on aknapiidad, aga puuduvad rõhtpiidad // samuti nagu teisteski ruumides, nende ruumide keskelt // läheb võlvitud trepp alla alumisse käiku, uksi on allpool // kirjeldatud, viimastest ruumist läheb üks välja ^{vahtre} käiku, sellel on ainult uksepiidad //

/33/ Idaküljel läheb [] käigust pahemat kätt kambrisse, // millel on kahepoollega üks nelja hinge ja kahe raudriiviga, lukk on ära rebitud, seespool // on sellel kambril pörande- ja laekonstruktsioonid, kaks valgusava, // /millest/üks on kinnimüüritud, teine aga ainult aknapiitadega, kuid siiski ilma põikpiitadeta, samuti on seal kamin, ees raudtalb, kuid ilma peldi ta. //

8/

/34/ Sellest kambrist läheb pahemat kätt

nurgakambriisse, millel on kahetiibne uks nelja hingega, // seespool on üks valgusava nelja aknaraamiga, millel üks ruut on katki löödud, ^{teine} valgusava on kinni müüritud, // pa-nemat kätt läheb kahetiibse ukse kaudu // viimasesse pooleli-olevasse ruumi põhjaküljel, // /Sellel ukse/ on neli hinge, käigul nende ruumide ees on head // käsipuud müüritud piilari vahel ja käsipuudel on ~~teritud~~ piilariid, esikust läheb hea trepp üles neljandale korrusele, all // parameet- ja pahmeet-pool treppi on käsipuudel 16 piilariid, // trepp on 28 es-tet kõrge. //

Ülemised ruumid kõik on lõpetamata, ainult valgusavades on aknapiidad, aga põikpiidad puuduvad. Samuti on ka kõik terve-nisti lõpetamata. //

/35/ Lääne- ja põhjanurgal on üks kamber, sellel // on uks kahe hingega, krambi ja karp-//lukuga, seespool on kaks valgus¹⁰ava ilma aknaraamideta // /ja / veel üks uks ilma hingedeta, ainult naeltega ^{kinni} löödud, selles kambri hoi-dis krahviproua¹¹ soldatite rõivaid ja varustust lukutaga // // ^{Süt} selles/ kambriist pääseb halba treppi mööda // üles torni, torn on lau-//dadega kaetud. // Lõssi põhjakülg on seest- ja väljastpoolt enamjaolt flaami katusekividega ^{kaetud}, ülejäänul // lau-dadega, samuti ida-, lõuna- ja läänekülg // on kaetud laudade-ga kuni kolme sülla ulatuses, /osad/, mis // on katusekividega kaetud, on kaetud mõlemelt poolt katust, // läbi katuse läheb välja kuus tulelõõri,

mis on // alumaistes ruumides nimetatud. //

/36/ Nendest ruumidest ida- ja põhjanurgal läheb hal-
va ukse kaudu puust käiku, // mis on ehitatud ümberringi
ringmüüri peale, // uksele on kaks hinge, aga eestpoolt on
uksele pool lauda ära rebitud. //

/37/ Kõik idaküljel on laudadega kaetud ja // 16 klamb-
riga kinnitatud, selle ukse kõrval on halb ja lagunenu trepp
alla lossiaeda minna. //

/38/ Põhjaküljel on halb uks puust neljakandilise kantsi
või torni ees, sellele /on/ kaks hinge. //

9/

Kramp on ära kistud tükis osaga eesmisest lauast. Tor-
nil ei ole mingit raudsepiat, aga ta on laudadega kaetud.

/39/ Tornist läheb halva ukse kaudu käiku. Uksel on kaks hinge
ja üks väike haak. Käigul kuni müüritud tornini on neli raud-
klambrit. Katuse sinnaaani on tuul enamjaolt maha visanud. //

/40/ Tornil on halb uks kahe hingega, // tornis ei ole
midagi silmatorkavat, kui ainult üks halb laudadest alus, //
mis sarnaneb seljatoeta pingile, torn on ülevalt // kahekord-
sete laudadega kaetud, tornist läheb // halb trepp ülesse, //
ülal trepi ees on halb //

uks kahe hingega. //

/41/ Määritud tornist kuni järgmise puu=~~/~~kantsini, on /kaitse-/~~k~~äik kinnitatud 18 raudklambriga, sellesama käigu katuse aga // on tuul suurelt jaolt alla visanud. //

/42/ Kantsil on halb uks kahe hingega, // ja ühe väikese raudhaagiga, (~~//~~ kants on) ka laudadega kaetud. Kantsist // lääneküljele minna on halb uks kahe // hingega. //

/43/ Sellest uksest kuni järgmise kantsini on // /kaitse-/~~k~~äik kinnitatud 26 raudklambriga, // laudkatuse on tuul enam- jaolt alla visanud, // käigust alla viib peh=~~/~~kinud trepp, /mis asub / suure värava kõrval. //

/44/ Kantsil on halb uks kahe hin=~~/~~ge ja // ühe lingiga, kants on laudadega kaetud, // teine uks on hoopis ära. //

/45/ Alates siit kuni kirikuhii on kõik 12 // raudklambri- ga kinnitatud, kogu katuse aga on tuul täiesti ära kiskanud, //

/46/ kirikust kuni ~~/~~ukseni, mis jällegi lossi viib, on katus // samuti ära, selle vahemaa sees on /kaits=~~k~~äik kinnitatud kahe klambriga, // uksele on kaks hinge ja üks // vana pekklukk. //

/47/ Kirikul on kaks kella, // üks on suur ja teine väike, kellateolis on // kaks tugevat klambrit, üle kiriku minnakse // halva ukse kaudu

run=//deeli, mis on käärkambri kohal ja alt kaetud kahe=//
kordsete laudadega, rundeeli müüri oleva katuse on tuul õige
ära rikkunud. //

10/

/48/ Kiriku ligidal on käigust üles minna // pehkinud
terpp. //

/49/ Lossiaias lõunaküljel on // tagavara
värav, millel on kolm
ust, kõige eesmisel // on kolm tugevat hinge /ja/ kaks tugevat
krampi, see // uks on hea kämbla laiune ja tulekindel¹² ning
raudplekiga ruutude viisi hoolikalt üle löödud. // Keskmine on
paksust tammepuust, sellel on // kaks tugevat raudhinge, raud-
riiv ja // ja ripplukk ilma võtmeta, kolmas / uks/ on //
tulekindel, sellel on kaks tugevat hinge, rauast // riiv ja
tugev ripplukk ilma võtmeta, // selle ukse
keskel on üks
väike ukseka, millel // /on/ kaks tugevat kahekordset hinge
ja üks raudriiv. //

/50/ Edasi on samas küljes kirik, sellel on // kahe-
tiibne uks maalingutega, mis // kujutavad Jeesus Kristust
ühes Pyha Peetruse, Matteuse ja Johannesega, // peale
nende maalingute / on uksele neli tugevat hinge, raud=//riiv
ja karplukk, seespool on // paremt kätt 23 meeste istelooži,
iga looži uksele on kaks head rauast hinge, loožid on üsna
korralikult tehtud, kolme ülemise looži // ust aga kujur natuke
viimistlenud, // niisamuti on naistepoolel kolm seesugust

looži, nende taga // on veel kolm looži rahuldavas seisundis, // ülejäänud 18 aga on väga kehvad. Siiski on i-//gal uksele üks paar hinge, kuid loožide hulgast ühe on puunikerdaja kujundanud, mis varem // kuulus üleminspektrissile. Sellel uksele on ka kaks // hinge ja üks väike kramp. Paremat kätt on ukse kõrval // trepp üles käiku minna, // lääneküljel on /kaitse-/ käik 5 1/2 silda, põhjaküljelt 4 1/2 ja idaküljelt 4 silda pikk ja heade käsipuudega kõvasti kinnitatud. // /Kaitse-/käigul on puust stallaž, sellel // suur ja meisterliku viimistlusega tornikell ühes kõige juurdekuuluvaga, // käigust kirikusse pääseb kellavärgi taga asuvat treppi mööda, igas kiriku küljes // on kolm valgusava 22 // akna/raami/ jaoks, millest seitse puudub. Olemasolevatel puudub 79 ruutu. //

/51/ Otse koori ees vasakut kätt on meisterlikult tehtud // ja kujuri poolt viimisteldud kantsel, mis on maalitud // heade värvidega, hõbetatud ja kullatud, // samuti kujuri töö taevakatus kantsli kohal // inglise ja teiste figuuridega // ja on samal viisil maalitud, kullatud ja // hõbetatud. See katus on müüri külge kinnitatud kahe raudlatiga. //

/52/ Portaali koori ees altari poole minna on kujuri // töö, maalitud üksikute värvidega, niisamuti kahepoolsega ukse, millel on neli hinge, seespool on //

vasakut kätt keerdtrepp härrastelooži minna, // sellel on
 üks kahe hingega. Ülal on härrasteloožil kolm väikest ukse-
 kest kuue // hingega. Nende peal on veel neli hinge. See
 loož on otsast lõpuni nikerdustöö, // aga maalimata, keerd-
 trepi post // raudlatiga müüri külge kinnitatud, // paremat
 kätt kooris on pihitool ja köstri // tool, mille on kujur
 välja töötanud, kuid // maalimata, altari ees on võre väikeste
 treitud piilaritega, altar on müüritud, // sellelt ripub
 alla üks vana siidist altarilini, keskelt on see // katki kä-
 risenud. Altaril seisab kaks puust lühtrit ja üks suur messing-
 lühter. Altari kohal // on neli kujutist, neist esimene
 Kristuse püha õhtu söömaaja, // teine Kristuse kannustega //
 ning / on umbes sama suur // kui eelmine, kolmas kujutab Kris-
 tuse taganutmist ja on suuruselt pool eelmisest, neljas // =
 kristuse ülestõusmist, mis on veel väiksem, need figuurid //
 on nikerdaja puust välja voolinud // ta ^{enda} poolt loodud
 kompositsiooni paigutanud, kuid nad on maalimata, kooris // on
 kaks valgusava. Ühes neist on üheksa // aknaraami, millel puu-
 dub 26 ruutu, // teine valgusava on kinni müüritud. Härras-
 tetoolil // on neli ja ühel teisel toolil samuti neli //
 purunenud aknaraami, mis samuti ilma kahtlemata kirikule //
 kuuluvad, kirik on ülalt halbade laudadega // kaetud, nii-
 sama koor ja /ta/ on // väljastpoolt laudadega üle löödud,
 kuid ei pea paljudes kohtades vett. //

/53/ Kiriku lähedal on valitseja eluase, võõrusel on
 kaks poolust ¹³ nelja hingega, // kahe lingi ja ühe sulusega
 võõruses on ukse kõrval

valgusava ühe vana aknaraamiga,

12/

millel puudub 12 ruutu. Tubade ees on // mantelkorsten,¹⁴ mis on katusest välja viidud, mille // all on väike lahtine kolle /ja/ mis on eestpoolt laudast vaheseinaga eraldatud, // /vaheseinas/ on üks kahe hinge, ühe // väikese krambiga, köögist välja minna // on üks kahe hinge ja ühe väikese rauast // riiviga. //

/54/ Võõrusest läheb vasakut kätt va=//litseja tuppa, millel on üks kahe hinge, ühe // lingi ja väikese raudriiviga. Seespool on // paskivist müüritud ahi, valgusava kolme vana ~~aknaraami~~ ^{// raami} millel puudub 15 ruutu, nendevahelise akende all seinasääres on halb pink. // Tõga otsas on kaks kambrit, vasakpoolsel on üks kahe hinge // ja karplukuga, seespool on halb kamin, sellel rauast pelt ja raudlatt, kaks valgus=//ava nelja akna jaoks, kolm aknaraami on alles, seal puudub kaks ruutu, neljanda aknaraami on sel suvel tornituul välja paisanud ja täiesti // puruks löönud, seinasääres on halb pink. // Kambril paremat kätt on üks kahe ^{//}hingega, lingi ja krambiga, seespool on // halb kamin peldi ja raud=//latiga, see kamin ühes eelmisega läheb üleval katuse all kokku ühte korstnasse, mis // on katusest välja juhitud, üks valgusava kahe aknaraamiga, millel kaks ruutu on täiesti puruks tehtud. //

/55/ Vööruse otsas paremat kätt on kaks kambrit, // parempoolsel on üks kahe hinge, karpluku ja võtme, seespool on halb kamin rauast peldi ja raud-//talvaga, üks valgusava kahe aknaraamiga, kus // puudub kaheksa ruutu. Kambril vasakut kätt, köögist // sisse minna, on üks kahe hingega, // karpluku ja lingiga, sees-//pool on kamin raudtalvaga, mis koos // eelmisega läheb katuse all ühte korstnasse // ning on katuse kohale viidud, üks valgusava kahe aknaraamiga, // millel puudub kaks ruutu, sellest /kambrist/ eelmisse // kambrisse minna on üks kahe hinge ja lingiga, // see peavari on kaetud turbaga,¹⁵ katuse aga on vana ja paljudest kohtadest maha varisenud, vajab hädasti

13/

parandamist, muidu on ta ka halvasti ehitatud // ja kokku 13 sülde pikk ja 1/2 lai.

/56/ Selle peavarju taga on ringmüüri juures võlvid kelder, sellel on kaks ust nelja hinge, plokkluku, võtme ja krambiga. Ülel // ukse kohal on väike valgusava, mille ette on löödud kolm raudpleki riba. //

/57/ Müüri nurgas vasakut kätt on üks väike hobuse-//teall kabele hobusele, /ehitatud vaid / kahe seinaga müüri nurka, uksele // ei ole mingit raudsepiist, seisab "turvaskatuse" all. //

/58/ Läänepool on vangimaja. Vangimaja otas on väike eeskoda, millel on üks kahe hin-//gega, haagid on ära, ja ühe krambiga, seespool //

on /suitsu-/roov , mille alt vangimaja k otakse, // vangimajal on uks kahe hingega, seespool // on paekivist m uritud ahi. Eestoa kõrval on vangikamber, millel on väike uks // kolme hinge ja ühe krambiga, vangimaja on // laudadega kaetud. //

/59/ Aitade kõrval on m uritud pagarit otuba, millel on // kaks ust nelja tugeva hingega, ühe krambi ja väikese haagiga, seespool on kaks küpsetusahju, // mis aga on sisse varisenud, aga /neid/ on võimalik kergesti parandada, /majal/ on laudkatus. 16

Kaks viljaaita:

/60/ On fundamendist peale m uritud, esimene on seest=//poolt kahekordne¹⁷ ja asub väravast pahemat kätt, tal on // kahepoollega uks, millel on neli tugevat hinge, // plekkluuk, v tti, tugev kramp // ja raudsulus, sisse minnes on mõlema korruse vahelk ik // alt ja ülalt laudadega ka=//tud, paremat kätt on uks kahe hingega. // ja ühe pakklukuga, mis on ilma v tmeta, ning ühe krambiga, // vasakut kätt on ka üks uks kahe hinge, // ühe pakkluku ja võtme ning krambiga. // Kummalgi viljaaidal on kaks luuki, igal luugil // kaks hinge ja üks väike raudhaak, suur // uks ja luugid on halva värviga v rvidud ja nendel on mõned kujutised. V rusest viib ülemisse vilja=//aita keerdtrepp. Üleval on // samuti sissekäik kahe viljaaida vahel, //

14/

mis on üksteisest laudadest vahvärki ehitatud vaheseinaga eraldatud. Käigu keskel all on luuk, kust vili alla las^u//takse, lossiaiapoolse käigu ees on // kahetiibne värav, värvitud halva värviga, üks kolme viimistletud hingega, neljas /hing/ on katki murtud // ja pool sellest on ära. //

Viljaaidal paremat kätt on kolm ust kuue //hingega, nelja pakkluku ja ühe võtmeaga, kaks võ=//tit on ära. Vasakpoolisel on kaks ust // nelja hinge ja kahe pakklukuga, aga ilma võtmeteta, // kummalgi viljaaidal on kaks luuki, igal luugil kaks hinge ja üks väike raudhaak. //

Vöörusest viib halb trepp üles // katuse alla, seal on kaks laudadest vahvärki kokku // löödud humalasalve, katuses on kaks värvitud luuki, // kummalgi luugil on kaks hinge ja üks väike raudhaak, viljaait on lossiaia poolt kaetud flaami katusekividega, teiselt poolt, mis müüri poole jääb, aga laudadega. // Kuid see katus on sootuks kõlbmatu ja vajab // hädasti parandamist. Iseäranis riknenud on laudkatus. //

/61/ Teine viljaait vasakul pool väravat // on samuti seest kahekorruseline, tal on kahe=//tiibne üks nelja hinge, pakkluku, krambi ja raudsulusega, see üks ja järgnevad luugid on värvitud halva värviga, //

seestpoolt on mõlema aida vaheline käik ülalt ja alt laudadega kaetud, aidal // paremat kätt on üks kahe hinge, pakk-luku, võtme ja krambiga, vasakut kätt // on üks kahe hinge ja pakklukuga, // millel puudub võti, ja ühe krambiga, kummalgi viljaaidal // on kaks luuki, kummalgi luugil on kaks hinge // ja üks väike raudhaak. //

Sellest esikust üles minna on halb // keerdtrepp, üleval on paremat kätt kolm halba // viljasalve, osalt laudadest, osalt tahumata // palkidest vahvärgis ehitatud, vasak külg on //

15/
möödunud sügisel sisse langenud, selle aida ees on // kahe-tiibne üks nelja hinge ja kahe // raudvõruga, mille kaudu põik-puu ukse ette lükatakse, // samuti neli luuki ja ülal // katuse sees kaks luuki, igal luugil on kaks hinge // ja väike raudhaak, see viljasit on ka // lossiaia poolt flaami katusekividega ja // müüri poolt laudadega kaetud, aga katus, eriti selle laudadega kaetud osa, on täiesti kõlbmatu. //

/62/ Põhjaküljel on maneež, sellel kahe-//tiibne suur värav kuue tugeva hingega // ja ühe sissepoole sulguva krambiga, seespool on üheksa suurt // valgusava, nendel üheksa puust luuki, igal // luugil kaks hinge, üks on täiesti purustatud, // ainult hinged on olemas, värav ja // luugid on halva värvi-ga värvitud ja neile on maalitud mõned // kujutised, talad on //

kõdune=//nud, samuti laudkatus müüri poolt, teine külj lossi-
 aia poole on enamjaolt flaami katusekividega kaetud, aga ka
 täiesti kõlmatu ja tuleb // kogu katus maha võtta ja uuesti
 teha. //

/63/ Maneežist läheb suurde hobuse=//talli, sellel on
 üks kahe hinge, ühe lin=//gi ja raudsulusega, talli alustalad /
 ja latrid on üsna pehkinud ja ära laastatud, // aga härra kap-
 ten on lasknud neid parandada // ja lat=//rid ühes sõimede
 ja künadega // sisse teha ja nüüd on seal 20 lat=//rit, tallis
 on neli valgusava, aga ilma^{//}akendeta, iga ava ees on olnud
 kaks punaseksvärvitud aknaluuki, need aga on tuulest //
 õige kõvasti purustatud, pool akna=//luuki on hoopis ära,
 ülejäänutel on seitse paari hingi alles, tallist välja lossi-
 aeda minna on kahe tiib=//ne suur värav kuue tugeva hingega,
 seespool on uksetagune laudadest /vaheseinaga/ eraldatud, //
 seal seisavad ratsahobused, vaheseinal on //

16/

kahepoollega üks kahe hinge ja ühe krambiga, // tallis on
 16 latrit ning vajalikud sõimed-künad, latrite postid // on
 pehkinud ja neid tuleb parandada, kolm valgusava, // iga aya
 nelja akna jaoks. On aga alles ainult 10 // vana ja kõlmatut
 aknaraami, kus puudub 28 // ruutu, //

valgusavade // ees on vaid kolm aknaluuki, millel on kuus hinge. //

/64/ Sellest tallist läheb tallikambrisse, sellel on // uks kahe hinge, ühe lingi ja // raudsulusega. Seespool on t_humata paekivist müüritud vana ahi, mis on väga lagunenud, üks valgusava // nelja aknaraamiga, mis on üsna vanad ja kõlbmatud, kus=//juures puudub 18 ruutu, elutuba on hoopis kõdune=// nud, selle kambri kõrval on võlvitud // kelder, millel on uks kahe hinge /ja/ krambiga. //

Kambri otsast välja lossiaeda // minna on uks kahe hinge, lingi // ja raudsulusega. Tall ja kamber // on müüri poolt laudadega kaetud, // kuid see katvus on täiesti kõlbmatu, lossi=//aia poolt aga on need hooned enamjaolt katusekivi- dega kaetud, kuid ka // see osa katusest on täiesti kõlbmatu, tuleb maha võtta // ja uuesti kattar Maneeš, tall ja kam=//ber on müüritud, maneešil ja tallidel on // ülal katuse sees kuus luuki, igal luugil kaks // hinge. //

/65/ Lossiaia idaküljel on puust // hoone, vöörusel on uks kahe hinge, ühe lingi ja raudsulusega, vööruses on tule- lõõr, mis on katusest välja juhitud // ja mille all on väike lahtine kolle, mis eestpoolt on laudadest // vaheseinaga /muust ruumist/ eraldatud, // /vaheseinas/ on uks

/66/ kahe hingega, // vasakut kätt läheb tuppa, millel on uks kahe hinge ja karplukuga, mis on ilma võtmeta, ja link. //

/67/ Seespool on valgusava nelja vana katketehtud aknaga, uus // paekivist ahju on härra kapten siia // lasknud teha,

/68/ toa tagaotsas on kaks kambrit, // parempoolsel on üks kahe hinge /ja/ lingiga, seespool on valgusava //

177

kahe vana raamiga, kus puudub kaks ruutu, käimlauks, // millel on kaks hinge, link hingiraua ja raudsulusega ja veel üks // üks teise kambri minna, vaid ainult kahe hingega, // kamin, millel on raudtalb ja pelt. //

/69/ Kambrii pahemat kätt on üks kahe hinge, // karpluku, võtme ja raudsulusega, // seespool on valgusava kahe vana aknaraamiga, kamin, // mis koos eelmisega läheb katuse all ühte korstnasse kokku // ja on katusest välja juhitud, sellel kaminel on ka // üks raudtalb ja pelt. //

/70/ Selle kambri kõrval on väike lasketiir, laudadest kokku löödud, kambriist välja minna // on üks kahe hinge ja lingiga, lasketiirul // on kahel küljel kaks luuki ja kahe tiibne // üks nelja paari hingedega, see /hoone/ on laudkatuse // all, muidu aga on vanal hoonel turvaskatus, // mis paljudes kohtades on maha varisenud. //

/71/ Selle hoone ligikal on vana saun, vöörusel //

on üks kahe hingega, eeskojas vasakut kätt on väike katusest väljajuhitud // mantelkorsten, altpoolt toetub see kahest küljest kahele palgile ja // ühele postile, saunal on üks, vaid // kahe hingega, seespool on vahatud peakivist // müüritud kummiga ehi, halb paal, valgusava ilma // aknaraamideta, sauna tagaotsas on

/72/ ¹kamber, se-//lel /on/ üks kahe hingega, seespool on // valgusava laudadega kinni lõõdud, sellel hoonel // on vana mätaskatus. //

/73/ Saunakambri otsas on halb kaev, mille salved maa-seest on müüritud ja maa-pealt puust // üles raiatud, kaevu peal on halb luuk kahe // hingega, edasi lossiaeda minna

/74/ on üks // hea kaev, mille salved maa seest on müüritud, maa pealt aga // puusse kinnitatud, üleval kaevu kohal on // hea laudkatus, mis kumale // postile toetub, sellel on pikk raudkett // ja kaks taotud veeämbrid, vee-//ämbrid on härre kapten teha ja sepistada // lasknud, /katuse alt / on kev kaetud luugiga, /millel on / neli hinge.

18/

/75/ Selle kaevu lähedal on üks hea päikesekall.

Lossiaias väravat vastas asub kaardiväekorpuse /kasarmu//, mis on müüritud, vöörusel on // üks kahe hinge, lingi ja raud-//sulusega.

paremat kätt on kaardiväe /ohvitseride /kasarmu/, seläl/on/ uks kahe hinge, krambi ja / raudsulusega, seespool on kaks valgusava kaheksa // vana aknaraamiga, kus 11 ruutu puudub, halb // kamin raudtalvaga, kamina kõrval // /on/ vana telliskivist müüritud ahi, mis // /on/ väga lagunenu. //

/77/ Pahemat kätt on kaardivesoldatite kasarmu, sellel // ukse kahe hinge, ühe lingiga, seespool on // kaks valgusava kaheksa aknaraami tarvis, seitse on olemas /,/ // need on väga vanad, kaheksas on hoopis puruks löödud, väike // kamin, sellel raudtalb, kamina kõrval // /on/ tahatud paekivist müüritud ahi, mis aga on väga vana // ja lagunenu, mõlemad kaminad lähevad /katuse/ all ühte // korstnasse, mis on katusest välja müüritud, kaardi-//väe kasarmud on katusekividega kaetud, aga tuulest // väga laastatud. //

/78/ Lossi ümbritseb halb kraav /,/ mis mõnest kohast // on mehekõrgune /resp. -sügavune/, kuid paljudest kohtadest sisse varisenu, kuna // ta ei ole veel valmis saanud. //

Mõis väljaspool lossi ja nimelt kiriku vastas //

/79/ Elumaja ees on ärkel välja ehitatud, sel-//lesama /ärkli / ees /on/ alt üles minna kolm astet, see // trepp on laudadega kaetud, ärkil on // kahetiibne uks nelja hinge, ühe raudsulusega//, läbi ristpuu käib tugev raud-//aas, ärkel on seestpoolt alt ja ülalt // laudadega kaetud, igas küljes on üks pink // ja valgusava väikeste treitud

piilaritega välja // ehitud, vöörusel on kaks poolust, nendel // neli hinge, // kaks linki, kramp ja haak, // vööruses on kummalgi pool ust üks valgusava, // vasakpoolisel on kaks vana aknaraami, parempoolsel // üks aknaraam. Vasakut kätt akna all on // vahesein trepi kohal, mis tubadest //

19/

keldrisse viib, halliks värvitud, paremat kätt // maja ukse taga on trepp üles pööningule minna, trepi kohal // on luuk kahe hingega, pööningul // on paremat kätt uks ainult ühe raudkrembiga. //

/80/ Selle trepi kõrvalt vöörusest paremat kätt pääseb külalistetuppa, millel on uks kahe hinge, // ühe krambi ja raudsuluse ja lingiga, millel on rōhkraud, // seespool on vana must kahhelahi, kaks valgusava // viie aknaraamiga, //

/81/ edasi on vööruses müüritud köök, mille kohal suur tulelõör on katusest välja viidud // // köögil on ees uus uks kahe hinge, // raudsuluse ja lingiga, millel on rōhkraud, // köögis paremat kätt on lahtine tulekollie // pahemat // hea küpsetusahhi, küpsetusahju kõrval on uks // välja maja taha minna, sellel /on/ kaks hinge // /ja/ raudaas, mille läbi saab ukse kepiga kinni pista, seespool on ukse kõrval üks halb hari-lik katel, neli lauda kõrge. //

/82/ Edasi on köögi taga paremat kätt kamber, // ees uks kahe hinge, krambi ja //

rauast käepidemega, seespool on paremat kätt // tahumata pae-
 kivist müüritud ahi, pahemat kätt üks // halb harilik vaagen^{lusp. paeli},
 neli lauda kõrge, ahju kõrval // on üks eespoolmainitud küla-
 listetuppa // minna, sellel kaks hinge /ja/ link // ühes
 rõhkrauga, kambri otsas on // valgusava kahe aknaraamiga, sel-
 le kambri kõrval // on üks õige väike sahver, sellel on üks //
 kahe hinge, ühe raudsuluse ja krambiga. //

/83/ Võõrusest pahemat kätt läheb härraste-//tuppa, millel
 on üks kahe hinge, kahe raudsuluse, // // ühe krambi ja lingi-
 ga, millel on rõhkraud, // seespool läheb pahemat kätt keldris-
 se, // millel on üks kahe hinge, karpluku ja võtmega, selle
 ukse taga // /on/ väike luuk kahe hinge ja ühe väikese // haa-
 giga. //

20/

/84/ Kelder on maakivist ja lubjast müüritud, // keldrisse
 viib halb terpp, // kelder on laudadega kaheks osaks jagatud, //
 ühes vaheseinas on halb üks, sellel /on/ üks kramp ja ülal kanna
 juures raudvõru, // keldrist^s /iseõue minna on üks // kahe
 hinge, pakkluku ja võtmega, // väljaspool^{t t} on see üks /-esine/
 vaheseinaga^{//} eraldatud ja laudaktusega kaetud. //

/85/ Toas on üks vana neljakandiline laud, kaks //
 valgusava seitsm^h aknaraamiga, roheline ahi, // toa kõrval
 on kaks kambrit, parempoolsel // on üks

kahe hinge, ühe krambi ja // sulusega,

/86/ Seespool pahemat kätt on valgusava // kahe aknaraamiga, selle kambri kõrval on veel üks kamber, // sellel /on/ üks kahe hinge, kahe // väikese haagi, kahe raudsulusega ning ühe krambiga, // seespool on valgusava ühe aknaraamiga /ja/ vana laud. //

/87/ Külgekambri paremat kätt on üks // kahe hinge, ühe suluse ja lingiga, // millel on rõhkraud, seespool on vana tellis-//kivist müüritud ahi, üks valgusava kahe madala aknaraamiga, käimlauksel on kaks hinge, // üks väike haak, see maja on laudadega kaetud, ja on kokku ... silda pikk // ja ... lai. //

/88/ Elumaja taga paremat kätt on hobusetall, // eestotsast vaheseinaga eraldatud, mis kolmele // postile toetub, laudpõrand on eestotsast // pehkinud, talliuksel on kaks // tugevat hinge, seespool on kümme valmishititud // latrit, idakülge aga, nimelt pahemat kätt, // on lõpetamata, muidu on tallil head sõimed ja // künad ja ta on mätaskatuse all, // kokku ... silda pikk ja ... silda // lai. //

/89/ Edasi on vana pealikuga ait, // alumisel /korrusel / on üks kahe hinge, ühe //

21/

pakkluku, võtme, krambi ja sulusega, // /aidaesine/ trepp toetub viiele postile, üles // ülemisele aidapoolele minna on halb // trepp, ülemist aidapoolt ümbritseb laudadest käsipuudega ümbriskäik, see // käik aga on juba väga kõdunenud, //

ülemisel aidapoolel on üks kahe hinge, // ühe pakkluku, võtme, krambi ja raudsulusega, // ait on ... silda pikk ja // ... lai, vana mätaskatuse all. //

/90/ Aida kõrval on muumkarjalaut, selle lauda // kõrval on tõllamaja, ees värav // kahe tiivaga, millel üleval kannaposti juures on kaks raudvõru /ja/ kramp põikpuu// kinnitamiseks, tõllakuuri kõrval on väike//toiduait, millel on üks kahe hinge, // pakkluku ja võtmeaga, kõik need hooned on kaetud mätta ja alttidega ja // kokku ... silda pikk ja ... lai. //

/resp. saunatare/

/91/ Aitade ja elumaja vahel on üks eluase/ja üks saun kokku ehitatud, // see hoone on õige vana, saunatare // võõrusesse minna on üks kahe hinge, // ja ühe lingiga, see võõrus on pahemalt // poolt laudadest vaheseinega eraldatud, vaheseinas on väike halb // üks kahe hinge, ^{ja ühe}krambiga, paremat kätt // läheb tuppa, millel on üks // kahe hinge, ühe lingi ja krambiga, // seespool on pahemat kätt halb kamin /,///, mis eestpoolt on õige sisselangenud, pelt on ära, // paremat kätt on kaks valgusava, ühes on suur aknaraam, teises väike aknaraam, selle// teise ukse kõrvalt võõrusest paremat kätt läheb // ühte väikesesse kambrisse, millel on väike üks // kahe hinge /ja/ ühe väikesekrambiga, // seespool halb kamin /,// mille esioots alt ühele raudtalvale toetub, kuid on ilma // peldita, valgusava ühe

väikese aknaraamiga, // sellest kambrist läheb saunaesikusse, //
22/

mille uksele on kaks hinge, üks väike // haak, sellest esikust
on mantelkorsten üles // katuse kohale juhitud, alt toetub see
kahele palgile // ja ühele postile, siin kõrval on müür alt
// sisselangenud, ühel esikuksel on // ainult kaks hinge, sau-
nauksel on se=//müür, ainult kaks hinge, seespool on üks vana
kummiga/ahi ja üks vana paal, saun ja // eluase on määtaga kaev-
tud ja kokku ... // sülda pikk ja ... lai. //

/92/ Hobusetalli otsa juurest pääseb // väikese ja haava
värava kaudu karjaõue /, // karjanaise elamu ees on halb kaev,
// mille salved on palkidest ülesraaiatud, ülalt maapinna lähe-
dalt // on palgid enamjaolt kõdunenud, selle kaevu juures //
on ka üks halb vinn / resp. kaevukook/ säilinud /, kuid/ ilma
raudsepiseta. //

/93/ Karjanaise eluruumidesse minna on halb // üks kahe
hinge, lingi ja väikese raud=//rõngaga, mis käib suluse juurde,
võõruses on // suur tulelõõr katusest välja viidud, mille //
all on köök, kustkaudu tube ja küpsetusahju köetakse. //

/94/ Võõrusest tuppa paremat kätt minna // /on/ üks kahe
hinge, lingi ja sulusega, // seespool on telliskivist müüri-
tud ahi, mis ega on väga lagununud, valgusava // nelja vana
aknaraamiga /, // kus kuus ruutu on katki // lõõdud, see tuba
on paremat ja pahemat kätt // halve laudvaheseinaga kaheks //
kambriks jaotatud,

vasakpoolisel on vana // üks vaid ainult pakkluku ja võtmeaga,
 // selle kambri kõrval on kipssetustuba, sellel on ^{//}üks kahe
 hinge, pakkluku, lingi // /ja/ selle rõhkraua ning raudsulusega,
 seespool // on tahatud peakivist müüritud ahi, mis on
 väga // lagunenu, üks valgusava kolme aknaraami jaoks, üks //
 aknaraam on alles, teised mõlemad on laudadega kinni löödud. //
 23/

/95/ Selle toa tagaotsas on piimekamber, ees // üks kahe
 hinge ja pakklukuga, seespool on valgusava vana katkilöödu //
 aknaga. //

/96/ Vööruse otsas pahemat kätt on veel üks tuba /, //
 millel on halb üks kahe hinge, ühe pakkluku, krambi ja lingiga,
 millel on rõhkraud ning sulusega, seespool on telliskivist müü-
 //ritud ahi, aga väga lagunenu, valgusava ^{kolme} vana aknaraamiga,
 kus kolm ruutu on purunenud. //

/97/ Selle toa kõrval on üks kamber, ees üks // kahe hinge,
 ühe raudsulusega, seespool on kaks valgusava /, // kummaski
 avas kaks aknaraami, kus neli ruutu puudub, selles // kambris
 on ka eespoolmainitud kipssetusahi. //

/98/ Toa tagaotsas on väike kamber /, // millel on ^{//halb}üks kah-
 vana pooliku hingega ja ühe ^{//}väikese krambiga, seespool on val-
 gusava ühe // vana aknaraamiga, kus viis ruutu puudub. //

/99/ Väljaspool on eespoolnimetatud piimakambri otsa //
 ehitatud üks kamber, millel on üks kahe // hinge, ^{ühe} pakklukuga,
 ülal (on üks kohal) // üks

valgusava kahe vana aknaraamiga, kus viis ruu=//tu paudub, selle kambri ja toa taga // on lanede ja kalkunite kamber, mille uksele // on ainult üks kramp, see hoone on nimelt // laudadega kaetud, aga väga lagunemud ja on kokku // viisteistkümmend sülda pikk ja seitse ja pool // lai. //

/100/ Selle eluaseme taga on nunnsealaut, //mille mätaskatuse on tuul väga ära katkunud ja // kõlbmatuks /mätanud. //

/101/ Mitte kaugel elumajast on vana juustukööök, // mis on neljale postile ehitatud, ^{mätas} katuse all, // üles viib harilik trepp, ülal /juustuköögi/ ees // on üks kahe hinge ja ühe pakklukuga, // juustukööök on laudadest postide külge kinnitatud. //

/102/ Juustuköögi tagant kuni karjaaiani on // tapuaed, ümbritsetud rõhtalaga,¹⁹ niisemuti on ka paremat kätt // karjaõue ees tapuaed. //

24/

Karjaku on järgneval kujul saadud:

/103/ Eesotsas idaküljel on paremat kätt määratall ///.// üheksa ja pool sülda pikk ning kuus ja pool lai, sellele // on v kahe hingega, vana mätaskatuse all, // mis on laudadega kaetud, seespool on tal // lauda^dest lagi. //

/104/ Vasakut kätt on sealaut halva // uksega, ilma raudsepiseta, tal on laudadest la=//gi ja kokku ^{lau hoone} 11 ja pool sülda pikk ning kuus ja pool sülda lai.

vana halva õlgkatuse all. // Mõlemad tallid on vahvärki ehitatud. //

/105/ Lõunaküljel on kolm väikest vasikalauta // hea õlgkatuse all. //

/106/ Edasi on samal küljel üks kõrge ja suur // karjalaut, millel on kahtliibne värav // ilma raudsepiseta ja ^{sel} /laut/ on kokku kuus sülda ja üks // küünar lai ja 18 sülda pikk, ilma laeta. //

/107/ Selle lauda otsast lähed lääneküljel asuvasse // teise kõrgesse ja suurde lauta, mis on kuus ^{//} sülda ja üks küünar lai ning 38 sülda pikk, sellel laudal on laudlagi // ja kaks väravat, kumbki kahe tiivaga // // igal tiival kaks tugevat hinge, sellel laudal // on kuus valgusava ilma aknaraamideta, kõigil ^{//} neil lautadel on küünrakõrguselt müüritud // fundament, nad on vahvärki ehitatud /ja seisavad/ õlgkatuse all. //

/108/ Põhjaküljel on karjaõue vana pa-//lisaadiga piiratud, sellel on kahtliibne // värav, kummalgi tiival on üles kanna/-posti/ juurde üks raudvõru kinnitatud, // põikpõu kinnitamiseks on kramp, parempoolses // tiivas on üks väike uks /resp. jalgvärav/ kahe // hingega ja ühe raudriiviga, üks hingest // on keskelt pooleks murtud. //

/109/ Väljaspool karjaõue on tõllaknur hea õlgkatuse all, edasi tuleb // samal küljel veel kolm töötuba, aga ///need on/ ~~pa~~ enmajaolt katmata. //

25//

Eelnevalt viimasena kirjeldatud tapuasias on // vana müüritud kelder vana pehkinud mätaskatuse ^{//} all, vanal keldriuksel on kaks // hinge. //

/110/ Keldri või tapuaria vastas on kuni // õueni kolm kõõgiviljaaeda üksühe kõrval, siiski üksühest rõhtaiaga eraldatud ja ümbritsetud. //

/111/ Niisamuti on kogu see õu ümbertrinki // mõnest kohast postide külge kinnitatud vana palkidest rõhtaiaga, mis on juba pehkinud, ja mõnest kohast // halva rõhtaiaga ümbritsetud. //

Väljaspool mõisa ^{tulil} kõigepealt kaptani elamu //

/112/ Vöörusel on kaks poolust, igal tiival on // kaks hinge, ülemisel üks raudriiv ja haak, // alumisel üks link, vööruses on // mantelkorsten, mis on katusest välja viidud ning mis alt kahest küljest kahele palkile ja ühele turvapostile toetub. // Selle all on lahtine kolle. Pool maja on lauda=//dega eraldatud, /vaheseinas/ on üks kahe hinge /ja/ ühe // lingiga, millel on rōnkraud. Vaheseina taga // on valgusava purukslõõdud aknaraamiga, // teine pool on laudadega kinni lõõdud. //

/113/ Siin kõrval on kamber, ees üks kahe // hinge, ühe lingi ja väikese haagiga /.// Kambris on kōpsetusahi, valgusava kahe akna jaoks, // üks aken on alles, seal puudub neli ruutu. // Teine aknaraam on hoopis ^upruiks pekstud, selles on ainult neli // tervet ja kuus poolikut ruutu. //

/114/ Vöörusest vasakut kätt tuppa minna on // üks kahe hinge ja lingiga, millel // on rōnkraud ning sulusega, seespool on kaks valgusava // seitsme aknaraamiga, millest kaks nelja hinge ja kahe haagi // abil lahti ja kinni käib.

ukse kõrval on kamin // peldiga, kamina kõrval on teravkahhel-
ahi,²⁰ // ahju kõrvalt viib uks väikesse külg- //

26/

kambrisse, /uksel on/ kaks hinge, link rõhkrauaga ja sulusega,
seespool on valgusava // ühe aknaga, käimlausega /, millel on/
üks // haak, link ja raudsulus. //

/115/ Toetageotsas on kaks kambrit, pahempoolsel // on üks
kahe hinge, /ja/ lingiga /, millel on / // rõhkraud, krambi ja
sulusega, seespool on kaks valgusava nelja aknaraamiga. Kuumas-
käib
ki valgusavas // üks aknaraam kinni ja lahti, sellel on kaks
hinge ja üks haak. //

/116/ Kambril paremat kätt on uks kahe hingega, // ühe
lingiga, millel on rõhkraud ja sulus, seespool // on üks val-
gusava kahe vana aknaraamiga, see hoone // seisab mätaskatuse
all ja on kokku // 11 silda pikk ja neli lai. //

/117/ Võõruse vastas on ait, sellel on uks // kahe hinge
/ja/ ühe pakklukuga, eesotsas on kolmele postile toetuv aida-
trepp, terpp // on väga pehkinud, ülem katuse alla, // aida
ülemisse poolde viib halb // trepp, aidapealikul on üks kahe
hinge, // ühe pakkluku ja võtmega, selle aida kõrval // pahemat
kätt on tõllaknur /, / laudadest üles // löödud, ait on kolm ja
pool silda lai // ja kolm pikk. //

/118/ Edasi on maja otsas üks uus ait // /, / neli silda
pikk ja kolm lai, mätaskatuse all, // ees üks kahe hinge, ühe
pakk-//luku ja raudsulusega,

selle aida all // on määritud kelder, keldriesine on määritud
vaheseinaga^{//}eraldatud, mätaskatus on hoopis maha // varisenud,
vaheseinas on üks vaid // ühe krambi ja raudsulusega, keld-
ril on üks kahe hinge, pakkluku ja raudsulusega. //

/119/ Maja taga on vana, lagunenud // ja kitsas hobusetall
vana mätas=^{//}katuse all, krus silda pikk ja kaks lai, /tallil/ //
27/

on kaks vana ust nelja ja poole hingega, ühe // pakkluku /ja/
väikese haagiga, seespool on // viis halba latrit ning veel
kõlbulikku // halba sõime ja küna. //

/120/ S^elle aida otsa juurest läheb üle vee^{//}vana
silda mööda sauna juurde, mille // võõrusel on üks kahe hinge
/ja/ ühe // rõngaga suluse tarvis, võõruses^{//}on väike mantel-
korsten, mis on katusest välja // määritud, võõrusest paremat
kätt on // väike kamber, mis ei ole veel valmis ja on ilma ukse-
ta, // paremat kätt on saunauks, sellel on kaks hinge, //
üks link ja väike suluse juurde käiv raudrõngas, // seespool on
kaks lõpunihitatud paali, kummiga ahi, // hoone on turbaga kae-
tud, viis s^el^eda pikk ja kolm lai. //

/121/ Siit mitte kaugel on üks vana maja, kus viina //
põletatakse, ees üks kahe hinge, // ühe pakkluku ja väikese
rauast haagiga, // seespool on vitstest ja savist kokku=^{//}188=
dad suitsuroov, ülal katusekõrguselt just nagu // korsten välja
juhitud, kaks viinatõrt, // sellel hoonel on vana kõdunenud mätas-
katus. //

viinaköök ja eespoolmainitud // saun/^{100/}ülele väikesele oja keskel asuvale saarele // ehitatud. //

/122/ Hobusetalli otsa juures on vee sees kalatuum, pakma-
dest plankudest kokku lüüdnud, sellel on // ülal väike luuk kahe
hinge /ja/ ühe krambiga. //

/123/ Edasi läheb paremat kätt üle vana silla, // mis
üle vee on tehtud, eelmise sepa maja // juurde, raudsepis on
tama enda oma, selle hoone, // mis on väga halb, on ta ise
teha lasknud, // võõruses on väike mantelkorsten, teas //
väike müüritud ahi, kaks akent, millel 12 ruu-//tu puudub, hal-
va puukoorest katuse all. //

Selle kõrval on sepikoda, ees kaks poolust // nelja hinge,
ühe kerpluku, //

28/

võtme ja lingiga, seespool on // mantelkorsten, katusest üle ja
välja ehitatud, paremat kätt // läheb sepakambrisse, millel on
üks kahe hinge, ühe lingi ja sulusega, // seespool on väike
vana ahi, valgusava // ühe vana väikese aknaraamiga, kus seits-
ruutu on pu-//rmenud, sepikoda on laudadega kaetud, // on aga
väga vana. //

/124/ Siin ligikal on pruuliköök ja tapemaja, // mis on
taineteisest siiski täielikult erledatud. Pruuliköögil // on
kaks poolust nelja hinge, ühe pakkluku // ja lingiga, seespool
on mantelkorsten // meakividest katusest välja müüritud, kaks
pruulitört // ca seitse tüürit, veerenn, // mis on seinast
läbi raiutud, /hoone/ on mätaskatuse all, // neli silda pikk
ja lai. //

/125/ Pesu- ja tapamaja on õige vana ja üsna lagunenud, mispärast vaid raudsepis üles tähendatakse, // nimelt on kolmel uksele kolm paari hingi /,/ // üks link ja raudsulus, mantelkorsten // võõruses maakividest katuse kohale välja müüritud /,/ // väikeses kambris on üks vana aken, kus // kuus ruutu on alles, samuti kaks tormihaaki /,/ // seisab vana mätaskatuse all. //

Kõik need hooned asuvad Fleeksaarel. //

Alevis: //

/1/ Kapteni elamust kuni // veskini siinpool oja on tapuaed, mis /on/ ümbritsetud röntaiaga. //

/2/ Tapuaia vastas paremat kätt on // vana kaptenilese elamu, // võõruses on halb üks kahe hingega, // ühe lingiga, seespool on mantelkorsten, mis // katuse kohale välja on viidud, altpoolt toetub ta kahest // küljest kahele palgile ja ühele /turva-/postile, kus // /on/ väike lahtine kolle, mantelkorstna kõrval /on/ üks üks //

29/

maja taha välja minna, sellele /üksel / on kaks hingega /,/ // võõruses on väike kamber, kisk-//laudadest vahvärgis kokku löödud, // ees üks ilma raudsepiseta. //

Paremat kätt läheb tuppa, millele on halb // üks kahe hingega /ja/ ühe lingiga, seespool /on/ // telliskivist müüritud vana ahi, mis /on/ // väga lagunenud, kaks valgusava nelja vana aknaraamiga, // kus 12 ruutu puudub,

selle toa tagaotsas on // kamber, millel on üks kahe hinge ja // ühe lingiga, seespool on kaks valgusava kolme vana // aknaraamiga, kus seitse ruutu puudub, // kambri all palkidest ülesraaiatud väi-//ke kelder, millel on ees luuk kahe ümmarguse // raudrõngaga, see hoone on määrtaga kaetud // /, / aga väga lagunenud. Kambri otsas on // väike hobusetall, kolme seinaga // eelmise külge ehitatud, // millel on halb üks väikese raud-//haagiga, talli taga on väike köögi-//viljaaed, ümbritsetud rõhtaiaga, mis aga /on/ // väga vana. //

/3/ Selle elamu juures on eespoolmainitud sepi^{==//}koda, mis on kolme seinaga õndsas leitnandi maja//külge ehitatud, sellel on kaks poolust nelja hingega // ja kaks linki, seespool on ^{lah.ksia} tulekolle, // sepikojast läheb leitnandi võõrusesse // üks kahe hingega, võõrusesel // /on/ paremat kätt kaks poolust nelja hinge, ühe // lingi ja raudsulusega, paremat ^{üks} kätt on // üks maja taha välja minna, sellel on kaks hinge, // link, võõruses on halb manettkorsten, /mis on / katuse kohale välja juhitud, altpoolt toetub see // kahest küljest kahele palgile ja ühele /turva-/postile, mille all on väike lahtine kolle. //

Toauksel on kaks hinge, üks link // rõhkrauaga ja kahe raudsulusega, // seespool on kivi^Jst müüritud vana ahi, // mis on väga lagunenud, kaks valgusava nelja vana aknaraamiga, //

30/

kus seitse ruutu puudub, toa tagaotsas // /on/ kamber /, / millel on üks kahe hingega, ühe // lingi ja raud-

sulusega, seespool on pahemal // valgusava kahe vana katkise aknaraamiga, kus // 13 ruutu puudub, selle kambri all // on väike puust ülesraaiatud kelder, // kamber on keskelt palkidest /vaheseinaga/ pooleks jagatud /,/ // seespool on valgusava ühe vana aknaraamiga, kus kaheksa ruutu puudub. //

/4/ Siin juures on lukussepa elamu, vöörusel on üks k_ohe hinge, ühe lingi /ja/ // rõhkrauaga ning raudsulusega, seespool on // halb mantelkorsten, /see on/ katuse kohale välja juhitud /,/ // eestotsast alt toetub see ühele palgile. //

Toauksel on kaks hinge /,/ üks link // rõhkrauaga ja raudsulus, seespool on tahatud paekivist müüritud // ahi, mis on väga lagunemud, kaks // valgusava nelja vana aknaga, kus 12 ruutu puudub, // viies aken on hoopis ära ja laudadega kinni // lõõdnud, toa tagaotsas on kamber, sellel // on üks kahe hinge ja ühe lingiga, seespool on // valgusava ühe vana aknaraamiga, kus [] kaks ruutu // puudub, teine pool on laudadega kinni lõõdnud, // selle kambri all on väike palkidest üles-//raaiatud kelder, see kamber on palkidest /vaheseinaga/ jaotatud, /vaheseinas/ on üks kahe hingega, seespool // on valgusava ühe vana aknaraamiga, kus kuus // ruutu puudub. //

Otse siinsamas on õndsas vahtmeistri maja, kuigi seal // praegu üks rätsep elab, vöörusel on halb // üks kahe hinge /ja/ lingiga, millel on rõhkraud ja raudsulus, seespool on halb // mantelkorsten, mis kahest küljest kahele palgile ja ühele // /turva-/postile toetub /ja / üks uks/toa/

otsas kahe hingega, // toauksel on kaks hinge, üks link // röhkrauga, sees=//pool vana lapitud tahatud paekivist müüritu^d ahi, kaks valgusava // viie vana aknaraamiga, kus 18 ruutu puudub, //

31//

selle toa kõrval on üks kahe hinge /ja/ ühe // väikese raudhaagiga. Toa tagaotsas on üks // kamber, ees üks kahe hinge /ja/ ühe krambiga, // seespool on kolm väikest valgusava, aga ilma aknaraamideta, // kõik kolm heonet, nagu leitnandi, lukusepa ja vahtmeitri oma, on mättaga kaetud, ainult see katus // on väga lagunenu. //

/6/ Edasi tuleb kavaleri ja aedniku // maja, võõrusel on kaks ust, kummalgi uksel // kaks hinge, üks link ja raudsulus, seespool // on halb mantelkorsten, mis on üle katuse välja juhitud, paremat kätt on õndsas kavaleri tuba // /, / kus nüüd kingsepp Andreas Satler / satler = 'sadulsepp' / elab, sellel /toal/ on üks kahe hinge, ühe lingi /ja/ raud=//sulusega, seespool on müüritud ahi, mis // on väga lagunenu, valgusava kahe vana aknaraamiga, // kus seitse ruutu puudub, toa kõrval // on üks kahe hinge /ja/ ühe väikese rauast // haagiga. Toa tagaotsas on kamber, selle // uksel on kaks hinge, üks link ja raud=//sulus, seespool on valgusava kahe vana aknaraamiga // /, / kus kuus ruutu puudub, selle kambri all on // väike palikidest ülesraiatud kelder, // ees luuk kahe hingega. //

/7/ Pahemat kätt aedniku toa uksel on kaks // hinge, üks link ja raudsul^dus, seespool on vana /, / // tahatud paekivist müüritud ahi, mis /on/ väga lagunenu, // seespool on kaks valgusava kolme vana aknaraamiga, // neist üks on

aedniku oma, sellel puudub seitse ruutu, // kaks aknaraami on peaaegu kõlbmatud, plii nendelt // on täiesti ära, toa kõrval on üks // vana uks kahe hinge ja ühe väikese raud-//haagiga, toa tagaotsas on kamber // /, / sellel /on/ uks kahe hinge /ja/ ühe lingiga, // seespool on kaks valgus₃va kahe vana aknaraamiga, // kus kaheksa ruutu puudub. //

/8/ Vana kaptenilese maja tagant kuni // aedniku maja lõppu

laiub lossiaed /,///

32/

sellel on kahetiibne suur värav, mis on juba väga vana, // kummalgi tiival on kaks tugevat hinge, üks raudvõru ülal // kanna /-posti/ kjuures, vasakul tiival on väike uks /resp. jalgvärav/ // kahe hinge, ühe pakkluku, võtme ja lingiga, // seespool on kaheksa kasutamiskõlblikku aialappi. Kolm on tühjad, // kultiveeritavad on osalt ümbritsetud bayarise^y, // sõstra- ja karusmarjapöösastega, muidu on selles // aias kuus viljakandvat õunapuud, teised on // metsilud õunapuud, ühes hea jae kirsi-//puudega, kolm ploomipuud ja mõned roosipöösad, nendel aialappidel kasvatatakse ainult kapsast, need aiad on ümbritsetud püstend- ja rõhtaisga, millest suurema osa herra kapten on uuesti teha lasknud.

/Köögivilja-/aia kõrvalt kuni karjaani on tapuaed. //

Kõrts: //

/9/ Rehealune²⁰ on 10 silda pikk ja kuus lai,

tal on // kaks väravat, ühel neist on ülal raudvõru, sees-
 pool // on müüritud /suitsu-/roov, /kõrtsi-/toa /resp. rehe-
 toa/ uksele on kaks hinge, // üks link ja raudsulas, sees-
 pool on // paekivist müüritud ahi, mis on tublisti lagunenu, //
 kaks valgusava viie akna tarvis, neli on alles, // seal puu-
 dub neli ruutu, viies on lau-//dadega kinni löödud, üks halb
 laud, laua taga ja // ees on halvad pingid, toa tagaotsas //
 on kaks kambrit, parempoolsel on üks // kahe hinge /ja/ lingi-
 ga, seespool on kolm // valgusava kahe vana aknaraamiga, kus
 kõik ruutu // puudub, kolmas akna on laudadega kinni löödud //,
 vana laud, kaks pinki seina ääres ja üks // laua juures, selle
 kambri all // on müüritud kelder, ees üks kahe hinge /,/ // ühe
 haagi ja kreemiga, parempoolsel // on üks kahe hinge /ja/ lin-
 giga, sees-//pool on valgusava ilma aknaraamideta, üks keldri-
 luuk //

33/

keldrisse minna, sellele on kaks hinge ja // üks kramp /,/tuba
 ja kamber on // kokku kaheksa silda pikk ja neli silda ja üks
 kühlar lai, // vana õlgkatuse all. //

Kõrtsi taga on kaks väikest aita, vana /ait/ on // selle
 kõrtsi ees alati olnud, uksele // on kaks hinge ja pakklukk, uue //
 on kõrtsmik Thomas ise ehitanud /,/ silla otsa juures on kõrts-
 miku saun, // see on väga väike ja ketud mätaskatusega. //

Veel on selle kõrtsi juures karjatallid ja üks // rehi
 ilma peksureheta, mida kõrtsmik ise // ehitab ja korras hoiab.

Siinpool oja on üks uus ja hea // veski kahe lõpuni valmishitatud käiguga ja kõigi juurdekuuluvate // puit- ja metallosadega, nagu vintsid,apid, rõngad ./ // Väikesed ümmargused vesirattad, samuti käigurattad // ei ole igatahes kasutamiskõlblikud, samuti kolu ja jahukast, kaks alumist /veski-/kivi on üsna korralikud ./ // teised kaks aga ei kõlba üldse, need on jahvatamisega ära kulunud. //

Hoone on nimelt puust, aga ta seisab heal müüritud alusel, mis on eestpoolt poole // mehe kõrgune, keskelt mehe kõrgune // ja tagantpoolt vette ulatuvas osas poolteise mehe kõrgune, // on hea mätaskatuse all ja seitse // silda pikk ning viis lai ./ Veski ees on veskitrepp, mis toetub kolmele heale tugipostile. Veskil on kaks poolust nelja hinge, // /ja/ kahe lingiga, seespool on paremat kätt mantelkorsten, // mis on kätuse kohale välja juhitud, pahemal /on/ kaks // poolust lüüsidele minna, neil on // neli hinge, üks link ja pakklukk, // ülal vesirattaste kohal on matisalv // ühe krambiga, selle veski juures on ka // väljaspoolt valmishitatud veelüüsid, niisamuti tagavaralüüsid, esimene tamm on enam-vähem korras ./ //

34/
teine aga vajab hädasti parandamist, kuna // ~~ta~~ puitosad fundamendil on täiesti pehkinud, // niisamuti lüüsid sealpool oja // teise veski ees, nagu ka vesirattad, mis // hädatarvilikult on vaja uuesti teha, ./ nagu ka kõik, mis veemajas on, veemajal // on üks kahe hingega, seespool // on ka üks vanutusveski, mille juurde kuulub mitmesuguseid esemeid, // mis kõik on vanad ja peaaegu kõlbmatud, veskist // vasakut kätt on veskituba, kuhu väljast //

viib üks kahe hinge // /ja/ ühe lingiga, seespool on kõlb-
 matu müüritud ahi, sellest toast alla // veskisse viib halb
 üks kahe hinge // // ühe pakkluku ja lingiga, seespool on
 pahemat // kätt mantelkorsten, mis katuse kohale on välja ju-
 hitud, // veskist välja minna on üks // kahe suure ja kahe
 väikese hinge // /ja/ ühe // lingiga, edasi on veskis kaks hea
 viimstlusega käiguratast ühes kõigi juurdekuuluvate puit-
 ja // metallosadega, völli on keskelt pooleks murdunud, // mui-
 du on tal siiski kõik vajalikud // puit- ja metallosad, ühes
 kolme salve // ja kolme koluga, kaks /veski-/kivi on veel
 üsna korralikud // // neli on aga vähekõlbulikud ja /nende
 asemele/ peab hädapärast uued kiviid muretsema, aga on // juba
 kaks uut kivi veski ees, mille // krahviina aegadel siinsel
 möldril ja töömeestel teha ja kohal toimetada lasti, // kohal
 vanale kivile on raudrehvid ümber tõmmatud

Ülal veemaja kohal katuse all on üks kamber, // millel on
 üks kahe hinge, ühe pakkluku ja võtmega, seespool // on kaks
 mati/-vilja/salve, kummalgi üks kramp // ja/ üks raudvits
 veskivi tarvis, // kui see katki läheb, viis kirkat, mis //
 on õige ära kulunud, ülal läheb veskist // möldri eluruumi-
 desse kaks // poolust kahe paari hingedega, see veski // on
 fundamendist peale üles müüritud ja tal on // laudkatuse ning
 /ta on / kokku 12 silda pikk, //

35/

ja seitse lai, veski ees on veskitrepp, // mis on samuti
aludadega kaetud /ja/ // toetub kolmele postile. //

Saeveski: //

/14/ Veski lähedal pastoraadi vastas on heas korras //
saeveski [redacted] kõigi juurdekuuluvate puit- ja metallosadega,
// ühes saega, mis ^{on} juba ära kulutatud ja vana, kõik võllid
on varustatud heade tugevate raud-//võrudega, /veskil/ on
hea laudkatus. //

Mittesaksa preetsri maja: //

/15/ Teisel pool väikest oja on maja, kus elab härra
pastor // Krippendorff, /majal/ on kõlbmatu uks, // ilma raud-
sepiseta, seespool on kaks võlvitud suitsuroovi, // roovide taga
on üks vana halb uks ilma raud-//sepiseta. Võõruses paremat
kätt läheb elu-//tuppa, sellel on uks kahe hingega, üks karp-//
lukk, võti ja raudsulus, seespool on vana paekivist müüritud
ahi, mis // /on/ väga lagunenu, kaks valgusava nelja aknaraa-
miga, kus üks // ruut on ära lõhutatud. Toa kõrval on kamber, //
sellel on uks kahe hinge, karpluku // /^{ja} võtmega, seespool on
kaks valgusava kuue // aknaraamiga, üks ruut on p^urunenu. //

/16/ Võõruses pahemat kätt läheb kogudusetuppa,²⁾ millel
on uks kahe hinge ja // ühe lingiga, seespool on üks valgus-
ava kolme vana // kõlbmatu

aknaraamiga, kus 16 ruutu puudub, // neljas aknaraam on hoo-
pis ära ja laudadega kinni löödud // /, / kõlbmatu paekivist
ahi, // selle toa kõrval on uks ilma // raudsepiseta, hoone
on lagunemud ja seisab // vana kõdunenud õlgkatuse all. //

Väljaspool on elutoa otsas väike // vana kelder kõlb-
mätas
matu katuse all, //

36/

ees vana uks kahe hinge, ühe pakkliku // ja võtmega, see kelder
on palkidest ülles reiutatud, // aga enamjaolt pehkinud. //

/17/ Elumaja taga on vana lagunemud // väike laut vana
kõdunenud õlgkatuse all. //

Lauda taga on väike köögiviljaaed, rõhtaiad selle maja
ümber on kõik vanad ja lagunemud. //

Mõldri elamu: //

/18/ Mille ta ise on ehitatud, ühes muude hoonete // ja
kõige juurdekuuluvaga. Väike elumaja on vana, võõrusel on //
halb uks, ülal kannajuures // on väike raudrõngas, keskel on //
link, võõruses on väike mantelkorsten // /, / mis on katuse
kohale juhitud, eestpoolt toetub see kahale palgile // ja
ühele /turva-/postile, selle all on väike lahtine kolle, //
toauksel on kaks hinge /ja/ üks link, // toas on väike paeki-
vist müritud vana // ahi, üks valgusava väikese vana aknaraamiga. //
/Toa tagaotsas/ on väike kamber, uksele on // kaks hinge, /ja/
üks väike

haak, seespool on kaks väikest valgusava // kahe väikese vana aknaraamiga, /toa / kõrval on // väike küljekamber, selle uksele on kaks väikest // hinge, üks karplukk ja üks // kramp. Seespool on ainult üks väike valgusava ilma // aknaraamita, see kamber on vanadest palkidest üles raiitud, kuid on väga lagunenud, hoonel on // vana mätaskatus. //

/19/ Selle hoone juures on aidad, // kolmel aidauksel on kaks paari hingi, kaks vana pakk-//lukku nende võtmetega /ja/ kaks krampi. //

/20/ üks väike hobusetall, mille uksele on kaks hinge, // seespool on kaks halba latrit ühes sõimede ja // künadega. //

/21/ Talli kõrval on väike saun, mõlemal on // mätaskatused. //

/ 22/ vana sisselangenud karjalaut, õlega kaetud, // vana lagunenud rehi, kõik need hooned on mölder ise ehitanud ja kogu vajaliku puidu ja raudsepise ise muretsenud. //

37 /

/23/ Väljaspool tema õue on vana lagunenud saun // /ja/ /sauna/ kõrvalkamber, kus trummilööja // elab, uksele on kaks hinge /ja/ üks link ./

/24/ Möldri taluhooned on ümbritsetud halva rõht-// aiaga. //

Teine kõrts: //

/25/ Mittesaksa preestri elamu taga, silla otsa juures, // on üks kõrts, mis on väga vana ja lagunenud, //

seepärast ei hoita seal enam mingit õlut, //vaid seal elab ainult üks ratsateenistuse rüütel, // lagunenud rehealusel on kaks vana väravat, // seespool on väike vana /suitsu-/roov, see on toestatud, // vanal toauksel on ainult üks väike raudhaak, // seespool on telliskivist müüritud ahi, mis // on väga vana ja lagunenud, kolm valgusava kolme vana pu-//runenud aknaga, kus 18 ruutu puidub, // /Toa tagaotsas/ on üks vana kamber, vanal uksele pole mingit // raudsepiist, seespool on kaks valgusava, üks nendest on laudadega // kinni löödud, teine on lahtine, // 17-st vanas inventari/-nimistus/ kirjeldatud ruudust on ühes vanas raamis veel ainult neli ruutu alles // // see kamber on tagantotsast halvade vanadest laudadest vaheseinaga eraldatud, /vaheseinas/ on vana uks kahe hinge // ja ühe krambiga, see kõrts on õlega kaetud. //

/26/ Selle kõrtsi ligidal on üks lagunenud rehi, kus üks soldat elab, kes /on elukutselt/ // sepp. Rehe juures on vana sepikoda, // ja üks vana tall, rehi on õlega kaetud. //

Köstri elamu: //

/27/ On ainult üks talurehi, selle tagaotsas on aga üks kamber // // kus ta elab, kambri ees on üks hoopis vilets // /suitsu-/roov, uksele on kaks hinge, üks kramp ja raudsulus, kambriks on kaks väikest valgusava //kahe väikese aknaraamiga, üks aknaraamidest on // köstri oma,

paekivist müüritud ahi, mis on lagunemud, selle /kambri/ kõrval on veel üks üsna väike //

38/

kamber, selle uktsel ei ole mingit raudsepi, selle rehe // ligidal on tal väike ait ja kaks // väikest karjalauta, kõik need ruumid on kaetud. //

Nekrutite värbaja elamu: //

/28/ on üks õige vana ja lagunemud elumaja vana // õigkatuse all, ukсед on vanad ja peasegu kõlbmatud, toas on vana lagunem=//nud ahi paekivist. Ühe kambri tagaotsas on lagi juba sisse lagunud, muidu on /sellel hoonel/ vana õigkatuse. //

Revlameistri elamu: //

/29/ Vöörusel on halb üks kahe hinge //ja/ ühe lingiga, vööruses on väike mantelkorsten, /mis on / katuse kohale välja juhitud /ning/ mille all on lahtine kolle, // kolde kõrval on kelder, mis on // kivist ja samblast tehtud, sellel on halb // üks ilma raudsepiseta, ta on mätaskatuse all, // vööruse tagaotsas pahemat kätt on tuba, millel on üks kahe hinge /ja/ ühe lingiga, // seespool on paekivist ahi, aga /see on / väga lagunemud, // valgusava ühe aknaraamiga, kus üks ruut // puudub, kaks õige halba pinki // seina ääres ja üks väike vana laud. // /Toa tagaotsas/ on kamber, /mille/ uktsel on kaks hinge ja // üks

link, seespool on aken, millel // kuus ruutu on purunenud. //
 Vööruse tagaotsas on kamber ilma laeta, // uksele on ainult
 üks link, see maja // on mättaga kaetud, aga väga lagunenu. //
 Kaks vana lagunud karjalauta on ka siinsamas, // /samuti/ vana
 lammutatud saun, // kuna tuli oli seal valla pääsenud, ümber
 sellele maja ja aia jookseb halb rõhdaed. //

Kaprali elamu: //

/30/ On õige vana ja lagunenu, vöörusel on vana uks
 vaid ainult ühe krambiga, vööruses //

39/

on väike /siutsu-/roov, toauksel ei ole mingit raud-//sepist,
 seespool on vana kõlbmatu paekivist ahi, valgusava vana akna-
 raamiga, kus kuus // ruutu puudub, toa tagaotsas on üks vana
 kamber // /,/ /mille/ uksele pole mingit raudsepist, seespool
 pole // ühtegi akent, sellel hoonel on õige vana õlgkatus, //
 sellele maja juures on ka aed, see on aga tühi. //

Valgenahaparkali elamu: //

/31/ On vana ja lagunenu, vöörusel on vana uks // ühe lin-
 gi ja krambiga, seespool on vana väike // /siutsu-/roov, toa-
 uksele on kaks hinge, üks link // ja kramp, seespool on vana
 paekivist ahi, kaks valgusava // nelja vana aknaraamiga, kus
 11 ruutu puudub, /toa tagaotsas/ on vana

kamber, /selle / uksele pole mingit raudsepist, // seespool on kaks valgusava, neist kaks on laudadega kinni löödud // ./ ühes on kaks vana ilma pliita aknaraami, kus 23 // ruutu puudub, vana paekivist ahi, ahju kõrval // /on/ üks teise vanasse võõrusesse minna, /selle/ // uksele on kaks hinge, /ja / üks link, võõrus /on/ // kõlbmatu, muidu seisab see hoone va=//na õlgkatuse all. maja taga on kummalgi pool // aed. //

Vana rätsepa elamu:

/32/ On vana ja sarjanane talurehela, reha tagaotsas // on rehetuba, kus ta elab, rehetuba sees on väike võõrus, selle uksele pole mingit raudsepist, // seespool on väike /suutsu-/roov, kambris on valgusava kahe madala aknaraamiga, väike paekivist/ ahi, selle kambri kõrval on veel üks väike // kamber, selle uksele ei ole mingit raudsepist, seespool on valgusava ühe väikese aknaraamiga. // Veel on üks rehelusesse minna, sellel on kaks // hinge ja üks kramp. //

See hoone seisab õlgkatuse all. //

Selle maja juures on kaks aita, üks neist on väike / ./ // teine aga pealiskuga, mõlemad on mättaga kaetud, // vana saun ja karjalaut ühes õle- ja aganakiüniga, // mis on aga täiesti kõlbmatud. //

40/

Kõik need hooned ehitas vana rätsep Johnas Sanwald, // ja muretses omal kulul, ^{ja laste teha} niisamuti raudsepise, müüritööd ja aknaraamid, selle //

maja juurde kuulub ka neli Tallinna vakamaad. //

Drellikuduja elamu: //

/33/ Nimetatakse sellepärast nõnda, et seal ükskord elas üks drellikuduja, nüüd aga elab seal maakangur, // see elamu on vana, vöörusel on kaks vanä ust // ilma raudsepiseta, seespool on vana lagunenuä /suitsu-/roov, toal ei ole mingit ust // ./ seespool ei ole mingeid aknaid ega ka mingit lage. // Toa tagaotsas on kaks kambrit, parempoolisel on // üks kahe hingega, seespool on valguseva // vana aknaraamiga, kus 10 rütu puudub /ja/ // väike kõlbmatu telliskiviahi. //

Kambriil pahemat kätt on üks kahe // hingega, seespool on kõlbmatu ahi, // valgusäva ilma aknaraamita, see hoone on // õlega kaetud. //

Vana kingsepa elamu: //

/34/ On möödunud suvel ära põletud, maidu on seal // ainult üks rehi ilma rehetöta, vana lagu-//nenud karjalaut, väike halb ait, // väike saun. Kõik need hooned on // õlega kaetud. //

Treisähi elamu: //

/35/ On vana ja lagunenuä, ainult üks talurehi // ./

/rehe-/toauksel on kaks väikest hinge, sees-//pool on vana taluahi, ahju kõrval on // uks, sellel väike raud-//haak, toa tagaotsas on kamber, mille // uksel on kaks hinge ja üks link, //paremat kätt on uks välja minna // väikese raudhaagiga, // 41/

selle kambri kõrval on veel üks päris väike ja kitsas // kamber, mille uksel on kaks hinge, väike // raudhaak ja kramp, suu-//emas kambri on valgus^{madala} va vana aknaraamiga, kus 12 ruutu puudub, väike // telliskivist müüritud ahi, mis on väga lagunenud, //rehealusel ei ole mingeid väravaid, midu kuulub ka // selle elamu juurde väike vana ahi ja // vana algunenud karjalaut, kõigil neil // hooneil on vana õlgatus, kogu raudsepiise, mis ülalpool on spetsifitseeritud, on treial // /ise/ teha lasknud, selle eluaseme juures on // kapsad ja põllumaad umbes kolm tündrit. //

Rehed: //

/36/ Kaptanimaja taga teiselpool jõge // on linnaserehi ühes leotiseruumiga, // keskel on kuivati ja teises otsas tuulamiskamber, leotustoal on uks // kahe hinge, ühe pakkluku ja raud-//riiviga, seespool on taluahi, leotustoast // tuulamis-kambrisse minna

on üks kahe // hinge, ühe riivi ja raudhaagiga, kuivati //
 uksele on kaks hinge, üks kramp ja // haak, seespool on taluahi,
 linnased kuivatatakse // halbedel laudadel, kuivatist // tuu-
 lamiskambrisse minna on üks kahe hingega, // tuulamiskambriil
 on kolm kahetiibset vä-//ravat, millel on kuus paari hingi, kahel
 vä-//raval on kaks // pikka aasa ristpuu seestpoolt kinnipanemiseks
 // /, / ühel aga kramp // ristpuu sulgemiseks, see rehi on //
 kokku 16 sülda pikk ja viis // lai, /seisab / õlgkatuse all. //
 42/

Siinsamas lähedal on esimene peksurehi, mis koosneb //
 kahest õlekiünist, kahest kuivatist /ja/ ühest peksurehest, mis
 asub /rehi/ // keskel ja ühest tuulamiskambrist /ja/ on kokku 34
 1/2 sülda // pikk ja seitse lai, kuivatitel on kaks // head
 ahju, peksurehel on kaks hea töötusega /suutsu-/roovi, //
 müüdu on rehel kõik vajalikud väravad ja ukсед, ///siiski/
 ilma raudsepiseta, kolmel tuulamiskambri vä-//raval ei ole mingit
 raudseptist, neljandal aga on üks kramp // ristpuu kinnipane-
 miseks, tuulamiskamber on kuus ja pool sülda // pikk ja viis
 ja pool lai, õlgkatuse selsamal rehel on väga vana, niisamuti
 kogu // rehi. //

/38/ Lossi põhjaküljel on teine pealikuga rehi, mille
 härra kapten sel suvel laskis uuesti // ehitada, kuna ta vana
 kupja // Kohsel Jürri hooletuse tõttu maha põles, see /rehi/
 koosneb kahest kuivatist, ühest peksurehest /, / kahest / õle- //
 kiünist ja ühest tuulamiskambrist, see rehi // on õige hästi
 ehitatud, kuivati uksele on //

kolm paari hingi, neljandal ei ole mingeid, // mõlemal vaheväraval on kaks paari hingi ^{aluse} /, // rehel kolmel väraval on kuus krampi värava sulgemiseks, see rehi on kokku 43 1/2 sül=//da pikk ja 7 1/2 lai, kolmel tuulamiskambri väraval on kuus krampi, neljandal on üleval /kannaposti juures/ kaks võru ja ristpuu sulgemiseks // üks kramp, tuulamiskamber // on viis silda pikk ja neli lai, kuivatis on kaks head ahju ja peksurehes kaks head /suitsu-/roovi, ja see rehi on tervenisti // õlega kaetud. //

/34/ Kolmas pealikuga rehi asub lossi lääneküljel, // see on alles kaks aastat tagasi ehitatud, mõlemal vaheuksel on kaks paari hingi // ja kaks pakklukku ühes nende võtetetega, //

43/

neljandal kuivati uksele on neli paari hingi ja // kaks krampi väikese raudhaagiga /ukse lahtitegemiseks ja kinnipanemiseks, // peksurehe kolmel väraval on kuus kram=//pi ja kuus väikest rauast haaki, see // rehi on kokku 41 silda pikk ja seitse lai, // kummaski kuivatis on kaks head ahju /, // // peksurehes kaks head /suitsu-/roovi, tuulamiskamber // siinsemas on kuus silda pikk ja kuus ja pool lai, selle // kolmel väraval on kuus krampi kuue väikese // raudhaagiga, neljandal on ülal kaks raud=//võru ja üks kramp ristpuu sulgemiseks. //

Sellel rehel on samuti tema hea õlgkatus. //

Viljaküürid: //

/40/ Need on kaks, esimene asub lossi idakiljel /, // on 15 silda pikk ja seitse lai, // tal / on kaks väravat ja /ta/ on õlega kaetud, //

/41/ teine /asub/ lossi läänakiljel /ja/ on 20 silda pikk ja kaheksa lai, kahe väravaga, ühel // väraval on üks kramp põikpuu // kinnipanemiseks, /seisab/ õlgkatuse all. //

Kaera kõrts: //

On tubli kolme miili teekonna kaugusel // lossist ja koosneb rehealusest, /rehe-/toast ja kahest // kambrit, rehealusel on kaks halba väravat, sees=//pool on paekivist müüritud /suitsu-/roov, // toaüksel on kaks hinge ja üks link, sees=//pool on neli aknaraami ühes valgusaves, seal puudub // 12 ruutu, paekivist müüritud ahi, üks // pikk laud ja kaks halba pinki seinas ääres ja üks // laua ääres, //

toa tagaotsas on kaks kambrit, kummagi kambri uksele // on kaks hinge, seespool ei ole üldse akent, ühe kambri all on väike palkidest üles=//raiutatud kelder, sellel kõrtsil on õlgkatuse.

//

44/

Selle kõrsti juures on väike rehi ilma rehe=//toata, samuti ka väike karjalaut ja // neil on õlgkatused, need on aga kõrtsmik // üles ehitatud, kes neid ka korras hoiab. //

Kariloomi : //

Palle	kolm tilkki	/30/ (sic!)
veohärgi	kaks	/2 /
piimalohmi	} seitsekümmend viis	/75/
ahtraid lehmi		
teise aasta härgvasikaid	nelikümmend	/45/
		viis	
kolmanda aasta härgvasikaid	kuuskümmend	/ 61/
		üks	
teise aasta mullikaid	kolmkümmend	/38/
		kaheksa	
			<hr/>
		Kokku	- 251

Külade ja talupöe-
gade nimed

Talupoegade vara

<i>Arvamaad</i>	<i>Peimelind</i>	<i>Neuvad</i>	<i>istastand</i>	<i>Piipad</i>	<i>101 aastast</i>	<i>Väimelind</i>	<i>Piipad</i>	<i>Juustind</i>	<i>Suland</i>	<i>Hebusid</i>	<i>Nonsid</i>
-----------------	------------------	---------------	------------------	---------------	--------------------	------------------	---------------	-----------------	---------------	----------------	---------------

Umbusi

1/4 Kucke Hannuss	1	-	3	4	-	-	-	-	-	1	-
1/4 Kucke Matz	1	-	-	-	1	1	-	-	-	2	1
1/4 Toma Peetss	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
1/4 Welba Hanss	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	1
1/4 Kessel Klauss	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
1/4 Weski Andress	1	-	2	2	-	-	-	-	-	1	-
1/4 Kucke Jani Peep	1	-	2	-	-	-	3	2	-	1	-
1/4 Kucke Mick	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-
1/4 Kucke Hanss											
1/4 Kaddar Hanss	1	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-
1/4 Paekar Raino	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
1/4 Paekar Hanss	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-
1/4 Welba Martt	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
On											
1/8 On tühi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1/8 Mende Hanssu lesk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1/8 On tühi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1/8 Paekar Toma Matz	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
1/8 On tühi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1/2 Surwa Jani Peep	1	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-
1/2 Supse Hannuss	1	-	-	4	-	-	-	-	-	1	-
1/2 Peide Mello Rein	1	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-

/talupoegade vara /

Land
 Vastikad
 Mullikad
 Luuvarad
 Near-
 Luuvarad
 Luuvarad

4	-	3	2	1	10
1	-	2	-	-	-
1	-	3	1	2	4
2	-	4	-	-	4
2	-	2	-	-	6
2	-	2	-	2	6
-	2	3	-	2	4
1	1	2	-	1	4
4	-	3	2	2	6
2	-	2	-	2	3
2	-	1	-	-	-
-	-	3	1	-	1
-	-	-	-	-	-
1	-	2	-	-	3
-	-	-	-	-	-
-	-	2	1	-	3
-	-	-	-	-	-
1	-	3	-	-	4
2	-	3	-	-	6
2	1	4	2	1	7

45/

Kilv: //

1680. aasta sügisel:

rükist 194 tündrit, // ja viis küllimittu, //

taliniisu kaheksa tündrit. //

1681. aasta kevadel:

otra 189 tündrit, //

kaera 102 tündrit. //

Elaniku

Failed	Lembad	Vasikad	Mullikad	Lehmad	Noor-harjad	Harjad	Varsad	Hobused	Pojad	Elanlad	<i>Kuivunby</i>	<i>Kynder</i>	<i>Kermit</i>	Seed	Ritsad	Failed
-	2	-	-	1	2	-	-	1	1	1	-	-	6	10	11	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-
-	3	-	-	1	-	1	-	1	2	1	-	-	6	2	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	3	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	10	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	3	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	8	-	-

/Elanikud/

Sead
Kitsad

-	↑	Pärus ²
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	Pärus ² üks sulane võcras
-	-	PÄRUS ²
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	"
-	-	PÄRUS ²
-	-	"
-	-	PÄRUS
-	-	"
-	-	Pärus ²
-	-	"
-	-	"

46/

Adrianwead
one

Reinhold
Vennad
Dietrich
Koppe
Dietrich
Naimedel
Pahle
Tritschel
Suland
Hollend
Vansaal
Hofpaal

Räsna:

1/4 Gerty Reinu	1	-	3	1	-	-	-	-	1	-	2
1/8 Josta Martt	1	2	-	-	-	-	-	-	2	-	2
1/4 Essa Martt	1	-	2	-	-	-	-	-	2	-	2
1/4 Joake Hanss	1	-	-	3	1	-	-	-	1	-	-
1/4 Kamaa Michel	1	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1
1/4 Adami Lesk	-	-	3	-	1	-	-	-	3	-	2
1/4 Liebeda Jake Jaen	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2
1/4 Kulpill Jürxy	1	-	2	-	-	-	-	-	1	1	1
1/4 Josta Hanss	1	-	3	-	-	-	-	-	1	-	2
1/4 Kaupa Hannuss	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1/4 Kaupa Cordt	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
1/4 Adam Martt	1	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-
1/8 Räfte Maddiss	1	2	-	2	-	-	-	-	1	1	1

Soldetid:

Wiedass Thomass	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Mart Hindrich- poick	1	1	-	2	-	-	-	-	1	-	-

Et ülalesitatud tegelikusele vastab,
kinnitame oma allkirja ja juundelisatud
pitseriga //

Johan Andres //

von der Pahlen //

Tallegel
 Kambach
 Lawbach
 Vastkae
 Mm. Lisa
 Le. Linae
 Meerel
 Knaepel

2	3	2	-	6	-
-	2	1	-	4	-
1	2	1	-	5	-
2	2	1	-	2	-
-	1	-	-	2	-
1	3	-	2	6	-
-	2	-	-	4	-
-	3	-	4	4	-
-	2	-	2	3	-
-	1	-	-	-	-
-	2	-	2	4	-
2	2	-	2	4	-
-	2	1	2	5	-
-	2	-	2	2	-
-	-	1	1	2	-

471

	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.
	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.	W. K. K.
-	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	5	6	-	1	2	1	-	-	-	1	-	1	-	-
1	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	2	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1	6	6	-	1	1	1	-	1	-	2	-	2	-	-
-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Paul ... Andreas Neudahl/en/ (?)

Handwritten signature or mark.

Vertical column of small marks or characters.

PÄRUS.

"

PÄRUS., elanik võõras

PÄRUS.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

- 1 Spanischer Reuter - 'harktõke' : moodustatakse suurtest palkidest, mille otstesse on ristamisi asetatud rautatud talvad. Mineviku sõjakunstis kasutati harktõkkeid tornijooksu raskendamiseks kindlustustele, eriti aga ratsaväele juurdepääsu tõkestamiseks teatud kohtadele.
- 2 Gatterwerck's pforte - 'saekoja, resp. saekatri värav', mitte aga Gitterwerck's pforte - 'langevõre värav'.
- 3 Lukkude kohta vt. Leinbock, F. Puulukud. Eesti Rahvamuuseumi Aastaraamat, II. Tartu, 1926, lk. 48 jj.
- 4 eyßerner Anzug - 'raudsulus': raudriiv ja selle kinnitamiseks raudaasast läbipistetav raudpolt värava seespoolt sulgemiseks.
- 5 Koda-, resp. pakk-, plokkiluku konstruktsioone vt. Leinbock, F. Op. cit., lk. 56 jj.
- 6 feureße - 'tulelõõr': tulelõõride, korstnate, kollete, ahjude kohta vt. Suckow, L.J.D. Erste Gründe der Bürgerlichen Baukunst in einem Zusammenhange entworfen von Lorenz Johann Daniel Suckow, Vierte veränderte und vermehrte Auflage, Jena, 1798, par. 136, 138, 145, 282 jj.; Pirang, H.v. Das baltische Herrenhaus, I. Teil, Riga, 1926, lk. 42; Manninen, I. Die Sachkultur Estlands, II. Bd., Tartu, 1933, lk. 214 jj.; Tihase, K. Eesti talurahva arhitektuur, Tallinn, 1974, lk. 104 jj.; Habicht, T. Rahvapärane arhitektuur, Tallinn, 1977, lk. 26 jj.
- 7 durchschließender Schloß - 'karplukk'.
- 8 Klincke mit dem drücker, drücker - 'lingiraud, resp. rõhkraud'
- 9 Kaminat liigid, ehitamise põimõtted ja konstruktsioonid vt. Suckow, L.J.D. Op. cit., par. 139 jj.; Pirang, H.v. Op. cit., lk. 42.

- 10 feurne thüre - 'tulekindlast puust uks, resp. tulekindel uks', tavaliselt plekiga kaetud.
- 11 Kindralmajor Woldemar v. Wrangeli lesk, Christina, sünd. krahvinna Wasaberg, vt. Birang, H. v. Das baltische Herrenhaus, II. Teil, Riga, 1928, lk. 64.
- 12 von feuren holtz - 'tulekindlast puust', puidu tulekindlaks muutmise viiside kohta vt. Suckow, L. J. D. Op. cit., par. 60.
- 13 halbe thür - 'pooluks, resp. välisuks': konstruktsioon vt. Tihase, K. Op. cit., lk. 85; Habicht, T. Op. cit., lk. 20 jj; Manninen, I. Op. cit., lk. 286 jj.
- 14 schorstein - 'mantelkorsten', vt. viide 6.
- 15 torffer dach - sõnasõnalises tõlkes - 'turvaskatus'; tegelikul tähendab "turvaskatus" mätaskatust, mille väljanägemine tõesti meenutab turvast, kuna mätaskatus "tehti tihedale roovistikule, kuhu rohumättad laoti kahekordse kihina, nii et alumise kihi mätaste kamarad jäid allapoole vastu roovlatte ning pealmiste kamarad vastu välispinda," vt. Tihase, K. Op. cit., lk. 72-73. Kõnealuse perioodi katuse kattematerjalidest tuntakse õlge, roogu, mätast, paskivi, põletatud katusekivi (nn. flaami katusekivi), kisklauda, kuuse- ja kaskkoort, vt. Manninen, I. Op. cit., lk. 276 jj.; Tihase, K. Op. cit., lk. 63 jj.
- 16 bretterne tach - 'kisklaudkatus'. Vt. eelmine viide.
- 17 korn bude = Kornspeicher - 'viljaait', resp. viijahoidla'.
duppelte korn bude - s kahekorde, kahekorruseline, resp. pea-

likuga viljaait'; Aida tüüpe ja konstruktsioone vt. Manninen, I. Op. cit., lk. 253 jj.

18 Paal - 'saunalava, paal'.

19 liegender Zaun - 'rõhktara, rõhtaed'. Tara tüüpide ^{hobita} vt. Manninen, I. Op. cit., lk. 322 jj.; Tiahse, K. Op. cit., lk. 39 jj.; Habicht, T. Op. cit., lk. 11 jj.

20 Stadolle, stadelle - 'kõrtsirehealune' - kõrts-stadolle ei hakatud niisiis ehitama alles pärast Põhjasõda, XVIII sajandi teisel poolel. Neid vajati juba tunduvalt varem, hiljemalt XVII saj. II poolel, kuigi talliks kohaldatud rehealuse mõõtmed XVIII sajandi lõpuks olid suurenenud, vrd. Aluve, K. Maakõrtsid ja hobupostijaamad Eestis, Tallinn, 1976, lk. 9.

21 volokB stube - sõnasõnalt - 'rahvatuba' e. -kamber', mõeldu koguduseliikmete vastuvõtuks.